

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubliani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubliani, št. 10.711.

Volilno pismo

V Beogradu sedi vlada, ki je razgnala Narodno skupščino, češ, da jo ovira pri delu. Vlada je dobila velika pooblastila, zdaj pa na njih sedi in počiva. Bavi se samo z volitvami, ministri pa, namesto da bi reševali akte, se vozarijo okoli, kakor nikdar prej, a vse upravno delo zastaja.

Ker so radikalni ministri premočno vpregli policijo v svoje volilne namene, so se sprli z Davidovičevimi demokrati, s katerimi so v volilni vladi. G. Davidovič je svojim vladnim tovarišem pošteno bral levite, in zdaj že 14 dni vlada nič drugega ne dela, kakor da se suče okoli tega ognja in ga gasi.

To pa je na podlagi tega spora, naj se gospoda uravna ali ne, gotovo, da bo 11. septembra zvečer, ko se bodo začele šteti kroglice, vlada g. Vukičevića že imela pripravljene kovčege in bo šla, od koder je prišla. Začela se bo kriza, in videli bomo, ali bo nova Narodna skupščina mogla delati in s kom.

Čudna je usoda, da se je prepir in s tem smrtna klica Vukičevićeve vlade pojavil v trenutku, ko je Vukičević poklical propadajočo našo klerikalno stranko na pomoč in se je napovedalo popolno zedinjenje srbskih radikalov s klerikalci. Pogodba je ta-le: radikalom proste roke v vsej državi, klerikalcem pa nož, da koljejo slovenske naprednjake. Ta nepoštena zveza nam je prinesla že mnogo zla, ko se je pojavila leta 1923., 1924. in 1927. Kadar so radikali in klerikalci skupaj, je vedno hudo škripalo v državnem gospodarstvu.

To pot naj bi pogodba rešila Vukičevića, ki se je zameril demokratom, klerikalcem pa je imela pogreti propali ugled v Sloveniji. Pogodba naj bi zbudila strah pri odvisnih ljudeh, zlasti pri uradnikih in železničarjih. A Slovenci niso šalobarde, da bi se skrili, če-tudi politični fajmoštri naenkrat nosijo srbsko šajkačo na glavi. Če je Vukičević nas naprednjake prodal klerikalcem, mu bomo dali priliko videti, da mi samostojni demokrati nismo nastali od vladne milosti. Nam je ravno prav, da ljudstvo enkrat spozna, da so nas po krivem dolžili vsega, kar so razni gospodje srbijski ministri v Beogradu kozlov nastreljali v državni upravi.

G. Vukičević pa bo tudi videl, da je zgrabil za pomoč SLS, ko je baš v izgubi zaupanja prevaranih volilcev v Sloveniji, ki jih že sedem let vleče za nos, zdaj pa je še avtonomijo zavrgla in ponižno pokleknila pred Velesrbi, češ, saj bomo pridni, samo dovolite nam, da zakoljemo svoje napredne

slovenske rojake. Če slabič rešuje slabiča, oba v jamo padeta. Tako bo tudi z Vukičevićem in s klerikalci.

Kakor smo pričakovali, tako je prišlo. Vest, da so se klerikalci podredili radikalom, da se hočejo z njimi popolnoma združiti, in to z istimi radikali, ki so jih še letos slikali za državne roparje, korupcioniste, velesrbske sesalce, — ta vest je vplivala zlasti na klerikalne kmete in delavce. Ali je to mogoče? V «Domoljubu» tajijo. V «Slovincu» pa se bahajo, češ, bojte se nas, mi smo srbski radikali! ... A nihče se jih ne boji, ker so radikali

na smrtni postelji. Naj se spoštovana SLS kar zraven vleže, pa bo dobro za državo, še bolj pa za Slovence.

Kdor bo volil 11. septembra SLS,

v resnici voli radikale.

O tem si mora biti vsak volilec na jasnem in to morajo naši možje povedati vsem onim, ki sami tega ne razumejo, ker bero samo «Domoljuba».

Mi pa pravimo, da ostanemo na svoji starji podlagi. Družiti se hočemo v boju proti kleroradikaliji z vsemi Slovenci, ki niso ne v službi radikalov ne radičevcev, marveč je zanje merodajna predvsem korist naših slovenskih volilcev.

Dr. Gregor Žerjav.

Nov davek za našega kmeta

Klerikalci pripravljajo nov davek za našega kmeta v obliki posebnega prispevka za ceste — Sprejetje načrta odloženo na jesensko zasedanje oblastnih skupščin zaradi bojazni pred bližnjimi volitvami — Uspeh naprednih poslancev

Na zadnjem zasedanju ljubljanske oblastne skupščine, ki se je vršila minuli teden, je klerikalna večina predložila osnutek uredbe o pobiranju posebnih prispevkov za vzdrževanje javnih samoupravnih cest in potov. S to uredbo so klerikalci pripravili našim kmetovalcem in sploh gospodarjskim krogom po deželi **ново davčno darilo**, z njenim uveljavljenjem bi bil silno hudo prizadet tudi naš kmet, ki bi se mu razen tega še nprtile nove sitnosti. Načrt te uredbe se je že razpravljaval v odseku za javna dela, toda radi odpora naprednih poslancev in ker se je zbal bližnjih volitev, je klerikalna večina končno odločila, da se razprava o načrtu te uredbe odloži na jesensko zasedanje oblastne skupščine. Po volitvah ne bo treba več vpoštevati želja slovenskih kmetov in gospodarjskih krogov; **ko bodo imeli mandate v žepu, bodo klerikalci lahko brez skrbi uvedli novi cestni davek.**

Uredba o plačevanju izrednih prispevkov za vzdrževanje samoupravnih cest naj bi po zatrdilu klerikalcev imela predvsem namen, naložiti posebne davke tistim, ki prekomerno uporabljajo ceste. Kar se tiče vzdrževanja cest, bi bilo seveda najlepše, če bi plačevali zanje v resnici tisti, ki jih največ uporabljajo. To pa je zelo težko določiti in tudi predloženi načrt nove uredbe o izrednih prispevkih **ne določa nobenih podrobnosti, iz katerih bi bilo razvidno, kdo izredno uporablja ceste**, radi česar bi po uveljavljenju te uredbe postale mogoče razne zlorabe.

Oglejmo si nekatera določila te uredbe od blizu. Člen 1. uredbe pravi, da more **vsakogar**, ki s tovorno ali osebno vožnjo izredno izkorišča ter s tem prekomerno kvari javne samoupravne ceste, pritegniti odbor one samoupravne edinice, ki ji je poverjena neposredna njihova uprava, **k plačilu posebnega**

prispevka za popravo in vzdrževanje poškodovane cestne proge. Po našem mnenju je že ta osnovna določba uredbe zgrešena, kajti k plačilu posebnega cestnega prispevka bi se smel pritegniti le tisti, ki **stalno** prekomerno izkorišča samoupravne ceste, kakor n. pr. **velika rudniška in industrijska podjetja, ne pa vsakdo**, ki dela to le ob izrednih prilikah in samo gotov čas. Vpoštevati je treba, da **plačujejo kmetje, obrtniki in trgovci že itak davke za vzdrževanje cest** in bi bilo vsekakor krivično, če bi se komu predpisali posebni prispevki, ker bi vozil par tednov vsak dan parkrat več po isti cesti, dasi je prej leta in leta plačeval redne prispevke za ceste in jih morebiti manj rabil kakor kdo drugi. **Ker sploh ni točno določeno, kdo izredno rabi ceste, bi se lahko dogodile pri določanju izrednih prispevkov velike krivice**, posamezniki bi bili popolnoma prepuščeni samovolji cestnih odbornikov, ki bi pri najboljši volji ne mogli razsojati po enaki meri. Po tej določbi bi se lahko obdavčil vsak kmet, ki poseka svoj gozd, pa zaradi večjega zaslužka les tudi sam obseka in zvozi na postajo, ker bi vsakdo lahko rekel, da v tem času izredno izkorišča ceste. Isti kmet je seveda desetletja čakal, da mu je dorastel gozd in ves ta čas plačeval svoje redne prispevke za ceste. Iz tega je razvidno, kako pomanjkljiva je uredba, ki so jo pripravili naši klerikalci, ker bi v predloženi obliki pomenjala samo **ново krivično obdavčenje našega kmeta**. Zato moramo vztrajati na stališču, da se smejo zahtevati izredni prispevki za ceste samo od onih, **ki ceste stalno izredno izkoriščajo, ne pa od onih, ki vrše to le gotovo dobo v izrednih primerih.**

Nadalje pravi načrt uredbe, da jamčijo za plačilo izrednega prispevka **vse osebe**, ki so **neposredno ali posredno** rabile prekomerno

ceste. To se pravi, da ne bo odgovoren za to plačilo samo tisti, čigar bo blago, ampak tudi tisti, ki ga bo vozil. Ta primer je posebno vpoštovanja vreden pri naši lesni trgovini. Znano je, da kupujejo naš les večinoma inozemski trgovci in da ga zvozijo na kolodvore zaradi večjega zasluga prodajalci sami, večinoma kmetje. Od inozemskega trgovca ne bo mogoče izterjati posebnega prispevka, zato pa ga bo moral plačati kmet-voznik, ako ne bo hotel, da mu zarubijo prodano blago, kajti tudi o tem govori uredba.

Poslanec dr. Dinko Puc (SDS) je v razpravi o tej stvari popolnoma pravilno tudi naglašal, da se je pri sestavi te uredbe premalo mislilo na posledice, ker je načrt uredbe prepovršno izdelan. Tudi, če bi se hotelo pogoditi predvsem trgovce z lesom in izvoznikarje, bi posebnih prispevkov v nobenem primeru ne plačal trgovec, ampak naš kmet. Treba je vpoštovati, da odločujejo pri kmetijskih pridelkih, zlasti pa pri lesu, ki se izvaja, svetovne cene. Če bi moral trgovec za prevoz lesa plačati kakšne posebne davke, bo predvsem gledal, da kupi les za toliko tudi cenejše, ako hoče vzdržati konkurenco na svetovnem trgu. Cena lesa bo torej za toliko padla, za kolikor se bodo zvišali prevozniki stroški.

V zvezi s tem je jasno, da je krivična tudi odločba, po kateri se odmerja posebni prispevek od kilometra in tone. Poudarili smo, da povečani prevozniki stroški zmanjšajo ceno blagu. Znano je, da je les v gozdovih, bolj oddaljenih od železniških postaj, manj vreden kakor pa v bližini železnic in da se zaradi dolgega prevoza po cestah težko vnovči. Kdor pa bi posekal kak oddaljen gozd, bi bil po novi uredbi še bolj udarjen, ker bi moral za prevoz lesa na železnico plačati tem večji prispevek, čim bolj bi bil oddaljen. Na videz je sicer to pravično, dejansko pa pomenja hud udarec za tiste kmete, ki imajo od železnic oddaljene gozdove. Za kolikor se bo podražil prevoz njihovega lesa, za toliko bo tudi padla njegova cena, in čim bolj bo oddaljen gozd, tem manj bo postal vreden.

Načrt te uredbe tudi določa, da se ima zahtevati položitev varščine in da se lahko

zapleni blago, če preti izguba plačila izrednega prispevka. To se pravi, da bo lahko cestni odbor, če se mu bo zadelo, da kak kmet ali voznik ne bo hotel ali mogel plačati izrednega prispevka, zahteval od njega položitev jamčevine ali pa mu zaplenil celo blago. Ker ni v uredbi nikjer rečeno, kdaj bi lahko pretela izguba plačila, bi lahko ta določba dajala povod najrazličnejšim sporom in zlorabam, sicer pa naglašamo, da je sploh nezakonita in neizvedljiva, ker nima niti sodišče ter pravice, in ker se sploh ne dá ugotoviti točno, kdaj preti nevarnost izgube plačila.

Po členu 7. te uredbe bi smeli člani cestne uprave s pooblastilom direkcije državnih železnic pregledovati tudi železniške tovarne liste zaradi ugotovitve ljudi, ki prekomerno uporabljajo ceste. Na ta način bi dobili organi cestne uprave moč, ki jo nimajo niti davčni uradi. Mi sicer dvomimo, da bi bila ta določba izvedljiva, če pa bi bila, bi vsekakor dosegla nasproten uspeh, kakor ga namerava. Vsekakor bi se prizadeti začeli izogibati prevoza blaga po železnicah, zato pa bi bolj začeli izkoriščati ceste. Na eni strani bi škodovali našim železnicam, ceste bi pa še več trpele, ker bi nihče ne hotel nalagati na železnicah blaga v domačem okraju, ampak v drugem ali v bližnjem mestu, da bi se tako izognil kontroli železniških tovarnih listov in plačilu izrednega prispevka.

Naj zatrjujejo klerikalci, kolikor hočejo, da imajo s to uredbo samo dober namen, iz navedenega je razvidno, da je zelo nepopolna, da je veliko skrpučalo in da bi v sedanji obliki hudo zadela našega kmeta, ker bi pomenjala novo težko obdavčenje, ki bi bilo v mnogih primerih tudi krivično.

Na ugovore poslanca Zebala v odseku za javna dela in na razne ugotovitve ostalih naprednih poslancev o nepopolnosti in nevarnosti take uredbe, se je morala udati končno tudi klerikalna večina, ker je spoznala, da bi v nasprotnem primeru izzvala vihar ogorčenja po deželi, kajti klerikalci se hudo boje bližnjih volitev. Zato so sklenili, naj oblastni odbor stopi v zvezo z oblastnim odborom mariborske skupščine, da se dogovori o enaki uredbi za obe oblasti, ljubljansko in mariborsko, kakor da bi se že doslej ne mogel dogovoriti, na kar bi se o njej sklepalo zopet na jesenskem zasedanju oblastne skupščine.

Spričo vsega navedenega moramo samo ugotoviti, da bo uredba, ako jo bodo hoteli klerikalci uveljaviti v sedanji obliki, ki pomenja znatno obdavčenje našega podeželskega prebivalstva, nafetela na splošen odpor, in naprednim poslancem moramo biti le hvaležni, da so za enkrat preprečili njeno uveljavljenje, neglede na to, da jim je pri tem nekoliko pomagal strah klerikalcev pred volitvami.

Videli bomo, če bodo imeli klerikalci jeseni po volitvah kaj več poguma?

Politični pregled

V naši državi je

volilna borba

v polnem teku. Zadnji teden so vse stranke postavile svoje kandidate. Značilno pa je, da sta si v tej borbi baš

obe vladni stranki najbolj v laseh.

Davidovičevi demokratje se pritožujejo nad volilnim terorjem, ki ga izvajajo radikali, in radi tega je prišlo tudi v vladi do velikih nesoglasij, tako da se je zadnje dni govorilo že o demisiji demokratskih ministrov. G. Davidovič je na svojih shodih v Beogradu in Skoplju odkrito povedal, da si hočejo radikali

tudi tokrat izvojevati večino samo s pomočjo policije, da pa

kjub svojemu zavezništvu s slovenskimi klerikalci ne bodo dobili več kot 40 mandatov

in da bodo takoj po volitvah, ko bodo druge stranke močnejše, morali prepustiti vlado drugim in da so zato tudi

vse nade klerikalcev, da bi po volitvah zlezli v vlado, prazne.

Velike krize in težave imajo tudi radičevci. Posamezne organizacije se jim po vrsti punitajo in g. Radič je dobil včeraj kar od pet-

Ivan Albreht:

Skrivnostna povest.

Svojega starega očeta se spominjam kot častitljivega starčka. Po šegi, ki je tiste dni že s pospešeno naglico izumirala, je nosil dolge lase, ki so se mu usipali globoko na tilnik. Bili so že čisto beli ter na temenu nekoliko zredčeni. To je bil na tem človeku menda edini znak visoke starosti, kajti sicer je bil moj stari oče čil in čvrst. Vsaj meni, ki sem bil takrat sedemleten dečko, se je zdel višek vsega popolnega in blagega na svetu. Ljubil sem ga z vso ljubeznijo, kolikor je premore tak otrok, poslušal njegove besede ter shranjeval njegova številna pripovedovanja kakor dragocen zaklad v svojem srcu. Vedel je namreč povedati toliko, da nama večeri niso bili nikdar predolgi, deževna jesen nikoli dolgočasna, da, celo toliko, da sem hotel biti neprenehoma blizu njega in nisem maral ne igrati, ne družine svojih vrstnikov.

Bogvé, koliko lepega, ki je bilo morda njegova last, je že izginilo iz mojega spomina, še danes pa mi je živo pred očmi tale primer:

— To je bilo takrat — je pravil stari oče — ko sem bil jaz tvoje starosti, takole pred kakimi petinsedemdesetimi leti. Jesenski čas je bilo, že po svetem Martinu. Oče so gnali nekam daleč par volov na sejem, par lepih sivcev. Zjutraj so šli zgodaj, še po temi, in so dejali, da pridejo pod noč spet domov. Jaz sem se jim bil še prejšnji večer priporočil, naj mi prinesejo belega kruha, in so mi tudi

obljubili. Takrat je bilo še vse drugače, veš. Bel kruh smo imeli samo ob božiču, veliki noči ter ob binškoštih, sicer smo pa otepali ovsenjak, ki zbada po ustih kakor brinje. Zato sem bil očetove obljube silno vesel in se mi je vso noč sanjalo o belem kruhu. Zjutraj sem se zbudil, dasi je bila še trdna tema, ko so oče odhajali. Slišal sem, kako so rekli materi: «Pazi nase in na vse skupaj, če bi me ne bilo več nazaj!» Mati so zavrnil: «Oh, ne bodi no tak! Kamor greš, govoriš tako!» Nato spet oče: «Kdaj človek gre, to vé; kdaj se vrne, je pa v božjih rokah!» Potlej sem spet slišal mater: «Mešetarjev se varuj in glej, da se preveč ne zapleteš mednje!» Nato so še pokropili živino in rekli: «Bog in sveti križ božji!» pa so pognali.

Jaz, ki sem bil lepo na toplem pod odejo, sem mislil medtem na očeta, na sejem in na beli kruh. Tisti dan se mi je zdel strašno dolg. Šole takrat pri nas še nismo imeli, doma v takem času tudi ni bilo posebnega dela, vsaj za delavce moje vrste ne, zato sem se iz dolgega časa pretegal iz kota v kot in delal sebi ter drugim nadlego. Mati so mi jih morali parkrat pošteno naštet, češ, da sem spak, ker nič ne ubogam, in da ne bom dobil belega kruha.

Te groznje sem se zbal na vso moč, pa sem zlezal v kot na peč in čakal, kdaj se bo zvečerilo. Pod večer so me potlej napravili za svetarnika ter me tako prisilili, da sem bil miren. Seveda, ti ne veš nič več, kakšno delo je imel svetarnik. Zdaj pozna že vsaka bajta petrolejko, takrat smo pa še povsod svetili s trskami. Imeli smo visoko stojalo, kamor smo

kakor v klešče pritrdili gorečo trsko, svetarnik pa je moral skrbeti, da je bilo vedno dovolj svetlobe. Kakor si se malo kam zagledal, je bil brz ogorek prevelik in luč preslaba, pa je hitro kdo zagodrnjal, zakaj ne utrinjaš ob pravem času.

No, prav za prav sem bil s tem delom zadovoljen, ker je bila svetarniška služba imenitna, prihranjena volarju ali kvečjemu pastirju.

Tako sem sedel, utrinjal gorečo trsko in jo vestno nadomeščal z novo, kadar je začela dogorevati. Bilo ni nobenih posebnih pritožb in so bili zadovoljni z menoj vsi, ki so imeli v hiši kaj opravka: hlapec, ki je obdeloval toporišča na rezilnici, pa tudi mati, pastir in volar, ki so pri peči za mizo prebirali fižol.

Ves dan je bil nekam čmeren in tudi precej mrzel, pod noč se je pa pooblačilo. Naenkrat je hlapec Janez povedal: «Dež!» Potem je začela divjati še sapa. Dekla, ki je v kuhinji kurila za večerjo, je prišla v sobo in tožila, da ji nikakor noče goreti v peči. Mati so ji šli na pomoč, toda obema skupaj se ni hotelo prav nič kaj posrečiti, tako je divjalo zunaj.

Hlapec, ki je bil že precej v letih (Martin smo mu rekli), je začel pripovedovati strašne zgodbe o razbojnikih. Potlej je začel govoriti o veščah, ki begajo in zavajajo popotne ljudi, pa tudi o zlih urah in slabih minutah. Vseh nas se je polastila groza in še sedaj dobro vem, kako si niti z očesom nisem upal treniti od goreče treske, da ne bi kje zagledal kake pošasti.

Ko je jel Martin praviti, kako hudo razsaja burja, kadar si kdo sam vzame življenje ali

desetih organizacij proteste radi vsiljenih kandidatur. Nič boljše se ne godi slovenskim klerikalcem, katerim se puntajo krščanski socialisti in imajo mnogo križev in težav, da zlimajo svoje kandidatne liste.

O SDS pa gre po vsej državi glas, da bo pri volitvah dobro odrezala in tudi nasprotniki priznavajo, da bo dobila najmanj 35 do 40 mandatov

ter da edina od vseh strank res upravičeno lahko računa na napredek.

V Rumuniji so imeli minuli teden globoko žalost. Umrli je rumunski kralj Ferdinand, ki je po večletnem bolehanju podlegel črevesnemu raku. Pogreb se je vršil v nedeljo ob velikanski udeležbi. Pogreba sta se udeležila tudi naš kralj in kraljica, katere oče je bil pokojni kralj Ferdinand. Našo vlado in parlament je zastopala posebna delegacija.

Na Dunaju je sedaj zopet red in mir. Radi krvavih izgredov minulega tedna je bilo izročeni že doslej okrog 200 oseb sodišču. Več sto jih je pa še v policijski preiskavi.

V mednarodni politiki se mnogo govori o priključitvi Avstrije k Nemčiji.

Razen Nemčije in Avstrije so vse druge evropske države proti temu, ker bi se s tem zopet ustvarila stara militaristična Nemčija, ki bi znova ogrožala svetovni mir. Zato iz tega zaenkrat ne bo nič.

Madžari pa bi radi dosegli revizijo mirovnih pogodb in delajo zato veliko propagando. Pomaga pa jim Anglež Rothermere, ki pravi, da so mirovne pogodbe krivične. Ker pa vé ves svet, da bi Madžari hoteli zopet gospodariti nad drugimi narodi, ta propaganda nič ne bo zalegla.

Razorožitvena konferenca v Ženevi.

Kjer se pogajajo Amerika, Anglija in Japonška z a.o., da bi se dogovorile glede določitve pomorskih sil, doslej ni prišla na zeleno vejo. Kakor kaže, iz te moke ne bo kruha, ker drug drugemu ne zaupa in se za hrbtom prav pridno oborožujejo.

V Rusiji se boljševiki med seboj hudo prepirajo. Nastali sta dve skupini, ena vladna, ena pa opozicijska, ki se med seboj rav-

sata. Prihodnje dni se bo vršila seja centralnega odbora komunistične stranke, na kateri se bodo menda definitivno skregali.

V Italiji še vedno ne najdejo pametnejšega del kakor da preganjajo naše ljudi. Sedaj so razpustili vsa slovanska društva in zaplenili njih premoženje.

V Albaniji so se tudi pomirili, ker so uvideli, da jim neprestana izzivanja ne obrodé in da jim tudi vse Mussolinijeve intrige bolj škodujejo kakor pa koristijo. Naša država je sedaj zopet imenovala svojega zastopnika v Tirani.

DOPISI

JEŽICA. Umrli je Marija Dovč, posestnica v Mali vasi, mati našega odličnega somišljenika in požrtvovalnega delavca v naših organizacijah, g. Naceta Dovča. Naše sožalje!

ŠMARJE PRI JELŠAH. Vse krajevne organizacije in zaupnike SDS v šmarnem srezu naprošamo, da javijo takoj tajništvu sreske organizacije SDS, če želijo imeti v njihovem kraju bodisi zaupni ali javni shod s kandidatom, da se delo laže razvrsti in da zamoremo potem ukreniti glede govornikov. Naslov: Anton Malga j, tajnik sreske organizacije SDS v Zibiki, pošta Pristava.

POLJANSKA DOLINA. Zadnje nedeljo so se vršile v glavnih dveh občinah v dolini na Trati in v Poljanah občinske volitve. Kakor je bila priprava nanje mirna in tiha, tako so se vršile tudi volitve mirno, dostojno, brez posebnega razburjenja. Udeležba je bila še dosti dobra. Mi smo z izidom v obeh občinah zadovoljni, ker v obeh se je pokazal lep naš napredek. Na Trati, kjer smo imeli prej le pet občinskih odbornikov, jih imamo sedaj sedem. Pomisliti je, da smo predstavljali pri zadnjih oblastnih volitvah vsled razcepjenosti in odsotnosti dve neznatni strančici 26 in 34 glasov, a zdaj pri skupnem nastopu 109, kar je lep napredek. In ta napredek, ta skupnost, naj ostane in nas spodbuja k nadaljnjemu delu za jesenske skupščinske volitve ter še za poznejše čase. Kakor na Trati, tako je v Poljanah še lepši napredek v glasovih in uspehu. Tu so si napredne stranke priborile celo večino

nad klerikalci in imajo, če bodo složni, celo občino v rokah, devet odbornikov proti osmim klerikalnim. Dobili so naši SDS in samostojnejši skupaj na eni listi 118 glasov in 6 odbornikov, a socialisti, delavci, kot se imenujejo, 53 glasov in 3 odbornike. Kakor na Trati, tako so tudi v Poljanah klerikalci od zadnjih oblastnih in prejšnjih občinskih volitev pred tremi leti znatno nazadovali v glasovih. Nič ni pomagalo gospoda Brodarja prejšnje nedelje strfalo z Orjuno v Poljanskem župnišču in na Trati v Orlovskem domu. Ljudje so tega sili in se ne dajo več mamiti s praznim strahom ter gledajo že vse več ali manj s svojimi očmi, mislijo s svojo glavo ter preudarjajo občinsko gospodarstvo z gospodarske strani kakor je res. Vsa čast zavodnim, odločnim in neustrašenim možem in fantom v eni kot drugi občini. — Tudi v naši dolini se odvzame od šole v Poljanah najvišji, peti razred, s pretvezo, da je premalo prostora, ker so le štiri učne sobe in premalo otrok. Vse to je pa prazen izgovor. Kakor vemo, se je ves pouk redno vršil kakor če bi bilo šest sob, ne da bi bil kaj skrajšan le za eno uro. Število otrok je zdaj res vsled vojnih let padlo, a to zopet raste od leta do leta in v treh, štirih letih bo zopet približno isto kot, ko je bil dovoljen peti razred s soglasnim pritrdilom občinskega odbora in krajevnega šolskega sveta v Poljanah, katera dva zastopa sta vložila tudi odločni ugovor proti neutemeljeni opustitvi.

GORJE PRI BLEDU. Piscem klerikalnega letaka ob občinskih volitvah! Ne kradite anonimno časti in poštenega imena z dvoumnim namigavanjem! Iznosite vaše očitke tako, da vas lahko primemo, potem boste močje; iz varne zasede pljujejo na mimoidoče pobalini! Poštenim in uvidevnim občanom pa naslednja pojasnila o klerikalni hinavščini! Napake v knjiženju ne tajim. Kdo je nezmojljiv? Niti g. Jan, ker bi bil sicer moral kot pregledovalec računov napako opaziti. Resnica pa je, da cestni odbor ni utrpel zaradi te napake nikake škode in so bili računani že urejeni mnogo prej, kakor je bil letak tiskan, tako da je zlobnost klerikalnega stavka: «... in bo moral plačati» očitvidna. Dejstvo, ki pade takoj v oči vsakemu izkušenemu pregledovalcu blagajniškega dnevnika in se dá vsak čas dokazati, je, da je bila cestna blagajna meni dolžna aprila in maja 1926. do 25.000 Din, ki sem jih

pa se nenadoma kje ponesreči, sem si komaj upal dihati. «Nocoj zategava in cvili čisto tako», je končal in obmolnil. Namesto njega sem se oglašil jaz, pa ne z besedami, temveč z jokom. V strahu sem bil malo pogledal proti oknom in se mi je zazdelo, da strmi cela vrsta obrazov vame. «Kaj se pa cmeriš?» je zarentačil Martin. Mati so me prišli tolažiti, volar in pastir sta pa godrnjala, da nič ne vidita, ker toliko časa ne otrnem trske. Tedaj je nenadoma močno potrkalo na srednje okno, kakor da bi kdo klical, naj mu odpremo. «Kdo je?» je vprašal hlapec, pa ni dobil odgovora. Mati so hitro utrnili trsko, volar pa je stopil k oknu. Medtem je potrkalo drugič. «Kdo je?» so zdaj zaklicali mati. Tudi njim se ni hotelo oglašiti. Še tretjič je potrkalo, toda volar ni videl nikogar, čeprav je stal pri oknu.

«Kdo se neki smodi tod okrog hiše?» je zagodrnjal hlapec in odšel ven. Vsi smo bili nekam splašeni. Pastir se je prekrižal, volar se je odmaknil od okna ter obstal sredi hiše, mati pa so stali pri meni ter me tolažili, češ, da sem zdaj že priden in da naj se nič ne bojim.

Ko sem nehal jokati, sem vprašal mater, zakaj ni očeta tako dolgo domov. Še preden so mi odgovorili, se je vrnil hlapec in dejal, da so skoro gotovo trkale na okno mačke, ko so iskale zavetje pred dežjem.

Vidiš tole brazgotino na čelu, tukaj na desni strani proti sencem? No, to je še spomin na tisti večer. Vse življenje ga nosim in tudi v grob ga ponesem s seboj.

Ker sem bil še majhen, kajne, in je trska svetila tem bolje, čim više je bila pritrjena, so mi postavili stojalo na klop. Tako sem pri svojem delu ostal lahko lepo na peči.

Polagoma sem skoro pozabil na tisto trkanje, ki me je bilo prej tako preplašilo. Mati so odšli v kuhinjo, ko so me videli pomirjenega, ostali pa so se spet jeli razgovarjati o tem in onem ter nadaljevali vsak svoje delo. Tedaj nenadoma zaslišimo, da prihajajo voli okrog ogra. «Gospodar!» zakliče hlapec in stopi proti vratom; jih odpre ter še enkrat opomni mojo mater, da pridejo oče. «Hvala Bogu!» veselo vzkliknejo mati ter ukažejo dekli, naj nese luč v hlev, sami pa hite očetu nasproti.

Ko sta slišala to, sta tudi pastir in volar veselo planila iz hiše, za njima pa sem se podvival še jaz, da bi tem prej videl očeta in dobil obljubljeno darilo, kos belega kruha, ki sem ga tako željno pričakoval. V tisti naglici sem se nekoliko spotaknil, prekucnil stojalo z gorečo trsko in padel, kakor da bi mi bil kdo spodrezal noge. Vse zvezde sem videl, tako sem telebnil z glavo ob rob peči, prijete se pa nisem mogel nikamor.

Naenkrat sem zaslišal govorjenje, voda je šumela blizu mene in vse se mi je zdelo narobe. «Kje pa sem?» zakričim v strahu, pa mi naenkrat odgovore oče: «Pri meni!» Ko se natančneje razgledam, vidim da stojim onkraj Ločja na Zašivniku. Saj veš, kje je Zašivnik? V brezdno na desni strani poti, ki pride s hribov, ponikne tam blizu deroč potok, kolikor se ga ne razleže po močvirnatem Ločju. Kajne, to veš? No, tisti potok sem slišal šumeti!

Gledam očeta, gledam in se čudim in ne rečem ničesar. Tudi oče me gledajo. «Le hitro pojdiva,» pravijo, «voli so že spredaj!» Greva, greva, dež naju moči, da kar lije z naju, hodiva in hodiva, pa ne prideva nikamor. «Belega kruha sem ti prinesel,» pravijo čez čas in jaz poskočim od veselja. «Belega kruha», ponavljam in se smejem. V tistem trenutku se nenadoma domislím, da imajo oče obleko vso premočeno. «Gotovo je tudi kruh ves razmočen in ne bo za nobeno rabo več,» si mislim, a ne povem, ampak vprašam samo: «Ali bova kmalu doma?» «Le potrpi,» me potolažijo oče, «slabe pol ure, pa bova že lepo na suhem in na toplem.»

Potlej spet greva, toda volov le ne doideva. Naenkrat se mi zazdi, da hodijo oče nekam preveč počasi. Bolj in bolj se me loteva strah, ko spoznam, da se še skoro nisva ganila z mesta, dasi hodiva že toliko časa. «Oče,» pravim in primem očeta za roko. Potem molčiva spet nekaj časa oba, hodiva po temi in v tistem mrzlem dežju in ne prideva dalje. Meni začne iti na jok, oče me pa pobožajo: «Nič se ne boj,» pravijo, «nocoj malo težko hodim. Tamle zadaj, v gozdu nad Zašivnikom so me napadli, ne vem kdo, pa mi niso imeli kaj vzeti, ko nisem prodal volov.» «Napadli?» zajokam jaz na ves glas in se z obema rokama oprimem očeta. Potlej me spet jamčijo božati: «Le nič ne jokaj! Saj sem ti prinesel belega kruha!»

Kaj mi je bil zdaj mar beli kruh! Stokrat ljubši bi mi bil ovsenjak, pa najsi bi me bil še tako zbadal po ustih. «Nič ni hudega!» so me tolažili oče, ko sem le molčal. «To so bili

založil iz svojega, ker sredstva cestnega odbora niso zadostovala za izplačilo delavcev, ki so se mi smilili, ker oni žive od dneva do dneva od zaslužka svojih žuljavih rok in bi sicer ostali brez sredstev. Temu se pravi po klerikalno tudi «slabo gospodarstvo». Grda laž je, da sem napravil kot gerent milijone dolga. O posojilih odloča odbor, predsednik, oziroma gerent je le izpolnjevalec volje večine. Najel pa je cestni odbor za časa mojega gerentstva le 100.000 Din novega dolga, poleg tega pa je odplačal okrog 45.000 Din starega. Tisti «milijoni» (v resnici okrog 319.000 dinarjev) pa izvirajo iz zlatih časov «dobrega» klerikalnega gospodarstva. Tudi tista o obrestih je debela. Obresti bodo znašale kakih 35.000 Din, ne pa 75.000, ostalo so anuitete, oziroma odplačila. Res je dalje, da so se nekatere doklade zvišale od 150 na 450 odstotkov, previdno pa klerikalni letak molči, da se je na drugi strani znižala doklada na hišno najemnino od 150 na 75 odstotkov. S povečanimi dokladami in posojilom so bila med drugim narejena naslednja večja dela: nov železnobetonski most pri Sv. Janezu, nov hrastov most pri Bohinjski Bistrici, novo mescenovo mostišče v Soteski, generalno popravilo mostov v Mokrem logu, v Krnici, na Fortuni, osiguranje opornika blejskega mostu, naprava novega odbijača pri blejskem mostu, nove škarpe na cesti Bitnje-Jereka in v Soteski, regulacija in razširjenje ceste pri vili Royal na Ribičevem laz, kanalizacija v Stari fužini, hodnik na kolodvor Bled. Imeli smo dve vremenski katastrofi v Bohinju in je bilo treba očistiti cesto itd. Taka je zadeva v resnici. Pošteni nasprotniki si lahko napravite sodbo o značajnosti svojih piscev. Svojim somišljenikom in prijateljem, ki se v teh dneh niso dali begati, izrekam srčno zahvalo. Vašega zaupanja niste izkazali nevrednemu, ne-hvaležnemu. Deloval bom tudi v bodoče po najboljših močeh, nesebično v korist bednih in preganjanih soobčanov in za širjenje luči in resnice med našim ubogim narodom. V primerih, kakor je današnji, se tolažim, da ni najslabši sad, ki ga ose glodajo. — Boris Černe.

SV. ANA NAD TRŽIČEM. Kot nosilec liste SDS se čutim dolžnega, da Vam, ki ste vztrajali v tem hudem volilnem boju za naše ideje, v imenu izvoljenih kandidatov SDS izrečem najlepšo zahvalo. Kljub temu, da so klerikalci trosili o meni vesti, da ne morem sestaviti niti kan-

didatne liste, ter da sem umaknil kandidature, smo vendar zmagali na celi črti. Tu se vidi, da ste pričeli misliti s svojimi možgani. Le tako vztrajno dalje in 11. septembra bo naša zmaga tem častnejša. Zupan Franc, nosilec liste SDS.

SV. ANA POD LJUBELJEM. Občinske volitve v nedeljo, dne 24. julija, so pokazale lep uspeh na strani naprednjakov, osobito na strani SDS, ki je prvič topot postavila lastno kandidatno listo. Izid je naslednji: SLS 27 glasov in 3 mandate, socialisti 14 in 1 mandat, SDS 31 in 3 mandate, SKS 15 in 2 mandata. Napredna večina nam je zagotovljena kljub besni agitaciji klerikalcev, ki so priredili dva sestanka, na katerih je govoril oblastni poslanec Majeršič iz Tržiča, medtem ko nobena druga stranka ni priredila sestanka. Na dan volitev so imeli pripravljene muzikanta, da bi tem slavnejše zakraljevali na županskem stolčku, toda: Vi ste obračali, naši zavedni volilci so pa obrnili tako, da je Vam enkrat za vselej odklenalo. Le še en sunek in ostali boste pri prihodnjih volitvah brez mandata. Tu se vidi jasno, da smo na pravi poti! Le tako naprej, bodočnost je naša!

RADOVIČE PRI METLIKI. V nedeljo 17. t. m. smo praznovali domači praznik «žeganje», združeno s srebrno sv. mašo domačina našega g. Martina Štularja. Prijazna na novo postavljena in lepo okrašena kapelica je bila pozorišče svečanosti. Trumoma so prihajali ljudje od blizu in daleč in napolnili prostor. Gospod Franc Ivanetič je postregel gostom z dobro kapljico — tudi janček na ražnju je marsikateremu potolažil želodec. Proti večeru so se prikazali na jugozapadni strani nevarni oblaki, ki so se v kratkem času spremenili z bliskanjem in grmenjem v neurje. Vtila se je ploha s točo, ki je v sosednjih vinskih gorica uničila polovico pridelka. Na večer se je bliskoma razširila vest, da je udarila strela v sosednji vasi Rosalnice v hišo posestnika Štefaniča in ubila mater ter ožgala domačega sina. Na žalost se je vest potrdila. V vasi je umrla od kapi zadeta Sodčeva mati.

ADLEŠIČI. Z občinskimi volitvami, ki so bile v naši občini, smo tukajšnji naprednjaki prav zadovoljni. Čeprav so nasprotniki z neodkrito zvižanostjo dobili enega odbornika več, so klerikalci nabrali od 147 glasov komaj 57, t. j. 38 odstotkov. Te številke pa se bodo pri prihodnjih volitvah še bolj skrčile. Vmes je namreč prišla

najnovejša afera z mašo na Plešivici, ki je izzvala hud odpor tudi med klerikalci.

ZIDANI MOST. Med nami železničarji se zadnji čas pojavljajo klerikalni agentje, ter se hvalisajo s svojimi uspehi glede vozni olajšav rodbinskim članom železniških delavcev. Ker vemo, da se bližajo volitve in da nas lovite in da bi se z lažnjivim hvalisanjem nam radi zopet prikupili, se moremo oglasiti. Nismo še pozabili majskega redukcij železniškega delavstva in njihovih plač, za kar nosi SLS največjo odgovornost, ker nas je le ona upropastila s svojimi glasovi pri sprejetju proračuna, ter nam vzela zadnji košček kruha. Niti ena stranka do danes še ni tako občutno udarila po ubogem železničarju kakor SLS. Mi se imamo zahvaliti le našim strokovnim organizacijam in pa poslancem SDS, ki so nas res podpirali. Nasprotno pa je resnica, da hoče SLS železničarja upropastiti. To se vidi že iz tega, da kolikorkrat sedi SLS na oblasti, se razmere železničarstvu poslabšajo. SLS meni, da je treba pri slovenskem železničarju štediti, da se potem lahko plača odpravina črnogorskim princem, katere je grozno lepa vsota 42 milijonov! Zato si svoje hvale denite v koš, ker nas z njimi kupili ne boste! Naše kroglice bodo letele v skrinjico SDS!

SEVNICA OB SAVI. Sokolsko društvo v Sevnici ob Savi bo dne 7. avgusta priredilo okrožni zlet in javno telovadbo. Somišljenike iz vseh krajev vabimo, da se udeležijo tega zleta, da ugotovijo, da je sevniški Sokol v minulem času res prišel na površje s svojo telovadbo. Članstvo in moški naraščaj še vedno širita število svojih telovadcev, ki se z vnmom borijo za procvit sevniškega Sokola. Zastoj ga spodriva sosedov sovražnik in zato skoraj tudi letakom ne dá svobode.

BRASLOVČE. (Razne novice.) Nedavno je zadela številne posestnike na Dobrovljah in v Podvrhu huda nesreča. Zaradi močnega naliva so nastali veliki plazovi in je odneslo v dolino cele njive, vrtove in drevesa. Te dni je poslala občina na kraj nesreče komisijo, ki je precenila vsoko škodo in poslala zadevno vlogo na sresko poglavarstvo ter davčno oblastvo. V vlogi se prosi za odpis davkov in za podporo najhujše prizadetim. — V ponedeljek si je komisija okrajnega zastopa z g. inženjerjem Marekom ogledala cesto iz Pariželj na Braslovče, ki jo bo okraj prevzel takoj, ko se bo na potrebnih mestih še po-

gotovo potepuhi, kakršni se radi klatijo po sejnih. Oplazili so me pa prav pošteno.»

Potlej nisva govorila nekaj časa prav nič, a pot je bila dolga, kakor da hodi Ahasver z nama. Naenkrat spoznam, da sva na Ločju. «Tukaj morava paziti, da ne zabredeva s pota, ko je taka tema,» pravijo zdaj oče ter me venomer love z roko. «V suhem Ločju ni nevarno,» mi razlagajo spotoma, «jesensko deževje ga pa hudo razmoči.» Medtem začutim pod nogami vedno mehkejšo pot in si ne upam več dalje.

«Ali sva res zašla?» se čez nekaj časa vzamejo oče in tipljejo z nogami, kje bi bilo bolj trdo in varno. «Malo počakaj!» mi reko nato ter izpuste mojo roko. V temi ne vidim ničesar, le očetov korak se čuje po močvirju. Tedaj hipoma zaslišim krik: «Jezus, Marija!» «Oče!» zajokam, iz teme pa se ponovi spet isti obupni klic. —

Oče se pogrezajo, me spreleti kakor blisk. Strašna groza me obide. Rad bi kričal na pomoč, pa ne morem. Kakor se tudi mučim, noče biti glasu iz grla. Rad bi tekkel klicati ljudi, pa tudi to se mi ne posreči. Noge so kakor svinčene ter se ne ganejo. Še enkrat, dvakrat slišim očetov klic in napnem vse sile ter se — zavem na postelji. Mati jokajo kraj mene ter mi devajo mrzle obkladke na glavo.

Gledam, gledam in ne morem razumeti, kje sem in kaj se godi z menoj. «Bog bodi zahvaljen! Da ti je le odleglo,» si oddahnejo mati, meni pa se vse vrti. Čisto natanko se mi zdi, da še slišim očetov glas. «Kje sem?» vprašam mater, kimpl začnejo praviti, kako

sem padel raz peč in v kakšnih skrbah so bili, ker sem zdaj ves čas samo stokal, ne da bi se bil zavedel. «Tudi očeta si klical,» povedo nazadnje. Mene zaboli v glavi, strah me muči in mrzlina me stresa. «Kje so oče? Ali so že prišli?» «Še ne,» vzdihnejo mati. «Napadli so jih! Pojdite hitro na pomoč, kdor more!» zakričim na ves glas in hočem pokonci, toda bolečina v glavi je tako huda, da se ne morem dvigniti.

Mati začnejo jokati: «Za božjo voljo, že spet se moti! Oh, da ni očeta domov! Kaj bo zdaj z otrokom?!»

V meni raste groza. «Mati, mati,» kričim venomer, «hitro na pomoč očetu! Napadli so jih. Zdaj so obnemogli na Ločju!»

Mati jokajo, hlapec, pastir in volar stoje pri postelji ter začudeno strme vame. «Mogoče mu je narejeno,» slišim reči hlapca ter se še bolj prestrašim. «Pojdite no po očeta! Saj se mi ne blede! Ali ne vidite, da sem pri zavesti?» ponavljam neprenehoma ter sklepam roke.

Mati me še vedno samo tolažijo ter ne morejo zadrževati solz. «Kaj naj začnem sama, kam naj se obrnem?» ihtje in vijejo roke. Nazadnje se zgane Martin: «Če bi le bilo res kako?» «Seveda je res, res, res,» kričim jaz, «samo vsuknite se, da ne bo prepozno! Oče se pogrezajo na Ločju!»

Tedaj obstanejo vsi. Materi odpove roka in beseda, Martin se prekriža in vsi začno begati križem. «Hitro, hitro!» se potem izvije materi obupen krik. «Pokličite ljudi, — luč — vrv! — Hitro, hitro na Ločje!»

Nikomur ne pride na misel, da bi me še kaj vprašal. Vse kriči, bega in leti, kakor da je sodnji dan.

Čez nekaj časa se vrnejo mati, omahnejo na posteljo in jokajo. Nič ne reko, nič me ne vprašajo, pa tudi jaz molčim in gledam v strop. Zunaj slišim moške glasove, korake in klicanje. Potem je mir. «Zdaj so šli,» si mislim in se pomirim. Bolečine v glavi mi pojenjajo in najraje bi zadremal, tako mi je nekam lahko in prijetno.

«Ali si videl očeta?» me vprašajo potem mati, ko si opomorejo. «Videl,» pravim. «Ali si govoril z njimi?» «Skupaj sva hodila po Ločju,» rečem in povem vse do kraja.

Mati se tresejo, pokleknejo kraj postelje ter začno spet ihteti. «Kaj bo, kaj bo!» ponavljajo brez prestanka. «Otrok moj, kaj bo, kaj bo!»

Ne vem, koliko časa sva ostala z materjo tako. Trska je dogorevala in prasketaje se je vilo črno ogleje že čisto blizu stojala. «Tema bo,» pravim materi. «Oh, kaj bo, kaj bo!» ponavljajo oni še venomer, vstanejo, grede omagovaje proti peči ter nažgo in pritrdijo novo trsko v stojalo. Potem obstanejo in prisluhnejo. «Ali si slišal?» me vprašajo, ne da bi se ganili z mesta.

Res, koraki se bližajo hiši, koraki in govorjenje, spočetkoma bolj pridušeno in nerazločno, potem pa vedno jasneje in jasneje. V sobi vlada taka tišina, da slišim biti v prsih lastno srce. Mati stoje kakor kamen blede in prepadeni sredi hiše, nepremično strme proti vratom in se tresejo po vsem životu.

Koraki so že pri hiši, pod okni, pri vežnih

sula in se bodo izkopali potrebni jarki. — V Topovljah je nedavno nastal iz neznanih vzrokov požar v gospodarskem posloplju posestnika Serdonarja (po domače Luskarja). Gospodarsko posloplje in uta sosedne posestnice Ortlove sta zgorela do tal.

ZIBIKA. (Vihar in toča.) V ponedeljek 18. t. m. je okrog 4. popoldne nastala v Zibiki in okolici grozna nevihta. Po Brežki gorci, Škofiji in v delu šmarske okolice, ki pripada zibiški fari, je padala med nevihto gosta toča, ki je v par minutah pokrila zemljo; še drugi dan jo je bilo videti. V teh krajih so najhujše prizadeti vinogradniki. Tudi na turščici in fižolu je napravila toča ogromno škodo. Občutno smo prizadeti, pa kdo ve, če bo ostalo le pri tem. Tudi pri Sv. Štefanu je razsajala nevihta s točo. V Zibiški vasi in Bezgovici je tudi strela napravila precej škode. V Zibiški vasi je udarilo v gospodarsko posloplje posestnika Reberniška, ki je do tal pogorelo. Škoda je tem večja, ker je bilo spravljeno v gospodarskem posloplju žito in seno, zavarovan pa je bil oškodovanec za malenkostno vsoto. V Bezgovici pa je tresčilo pri Zidariču tudi v gospodarsko posloplje, ki je pogorelo s hlevom in kletjo. Tudi tu je bilo že spravljeno seno in žito. Zavarovan je bil za 10.000 Din. Požari se vedno bolj pogostoma pojavljajo in nas svarijo, da se mora vsak kmet primerno zavarovati, odnosno zvišati preizkazo zavarovalnino.

HARDEK PRI ORMOŽU. V ponedeljek je po kratki nevihti tukaj in preko Drave na Hrvaškem nekoliko pobila toča. Razčesala je koruzo in tudi na sadju se pozna. Bog nas varuj hujšega!

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo uprizori v nedeljo 7. avgusta t. l. mladinsko pravljeno igro «Pogumni Tonček». Nastopijo: Povodni mož, Zeleni mož, Beli kralj in vile. Lepa scenarija, krasni kostumi, bajna razsvetljava. Igra se ne bo ponavljala, zato naj nihče ne zamudi si jo ogledati. Vabljeni vsi od blizu in daleč!

LOKA PRI ZUSMU. V nedeljo 17. t. m. je bil tukaj sestanek Samostojne demokratske stranke. Udeležilo se je sestanka lepo število poslušalcev iz Loke, Sv. Štefana, Zibike in Tinskega. Otvoril je zborovanje okrožni tajnik Malgaj in dal besedo g. Zabkarju iz Celja, ki je s svojim odkritosrčnim govorom med poslušalci napravil dober vtis. Bili so med poslušalci tudi pristaši SKS, SLS in socialisti. Nihče ni ugovarjal, temveč vsi so pri-

trjevali govornikovim izvajanjem. Vse one občine pa, v katerih so bili napovedani shodi za 17. t. m. in se je pričakovalo, da pride poslanec gosp. dr. Pivko, prosimo oprostitev, ker je bil g. poslanec zadržan; drugič bomo bolj točni.

ŠT. VID PRI GROBELNEM. Povsod se širi napredna misel; tako so tudi pri nas prišli ljudje do spoznanja, kam jih je spravila klerikalno-radikalna zveza. Tukajšnji občani smo povabili za nedeljo 31. t. m. zjutraj na javen shod našega poslanca g. dr. Pivka, ki se je odzval povabilu. Po dolgem času bomo slišali v št. Vidu zvoniti tudi drugo plat zvona. Pridite na shod vsi, ki želite slišati našega poslanca g. dr. Pivka!

ŠT. VID PRI GROBELNEM. V nedeljo, dne 31. julija ob 7. uri dopoldne, se vrši v prostorih gospoda Narata politični gospodarski shod, govori narodni poslanec dr. Pivko in oblastni poslanec Perkovič.

RIMSKE TOPLICE. (Klerikalna polomija v Sv. Marjeti pri Rimskih Toplicah.) V nedeljo se je vršil pri nas volilni shod SLS, ki pa je bil tako slabo obiskan, da se je takoj videla silna pobitost med njihovimi vodji, ker se je opazilo le kakih 25 oseb in še to večje število radovednežev iz drugih strank in pa gostov, ki so prišli v gostilno za svojo potrebo, ne pa da poslušajo hvale SLS. Kar nenkrat se je pojavila neka nepoznana oseba in je v imenu krajevne organizacije SLS, ki še niti ne obstoja, otvorila shod, ter podala besedo govorniku. Že takoj smo videli, da se izvaja diktatura na shodu, ker se ni izvršila volitev predsednika shoda. Govornik je takoj pričel s hvalisanjem, kaj je SLS naredila dobrega za naše ljudstvo. Takoj so se oglasili iz vrst poslušalcev očitki proti SLS, da ni ona za našega malega človeka naredila prav ničesar, nasprotno, le škodovala nam je. Govornik se je razburil in je prišel v zadrego. Ker je nastalo veliko ogorčenje napram SLS, je moral poslušalce pomiriti oblastni organ. Shod se je nadaljeval, in se je govornik le še zagovarjal, ker ni mogel iznesti ničesar dokaznega, da je SLS res storila za narod kaj dobrega. Ob splošnem nezadovoljstvu poslušalcev je vendar govornik svoja izvajanja končal, nakar je dobil besedo neki domačin demokrat, ki je zborovalcem pojasnil pošetje SLS in v jedrnatem govoru podal sliko klerikalne zavožene

politike. Klerikalna polomija na tem shodu je bila velika, zaupanje v našo SDS pa je zopet naraslo.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

TEČAJ NA KMETIJSKI ŠOLI V ŠT. JURIJU PRI CELJU.

Specialna kmetijska šola v št. Juriju pri Celju javlja, da se bo začel 12mesečni tečaj v šolskem letu 1927./1928. v začetku oktobra. Sprejemni pogoji so isti kakor za tekoče leto. Na zavod se sprejme 30 gojencev, in sicer 20 kot državne gojence na prosta mesta, 10 kot privatne gojence na plačujoča mesta.

Prosilci za prosta mesta morajo vložiti prošnje pri sreskih poglavarstvih vsaj do 10. septembra, ko je po odredbi ministrstva določena tudi posebna komisija, ki je dolžna odbrati sama vsaj dva primerna kmetijska fanta iz sreza za vstop v šolo. Ti odbrani so deloma tudi oproščeni kolekovanja prošnji. S 15. septembrom pošljejo srezi potom velikega župana zbrane prošnje upravi šole, ki končno veljavno odloča glede sprejema. Prosilci za prosta mesta morajo biti le iz mariborske oblasti, nad 16 let, po možnosti ne nad 19 let stari, ki so dovršili vsaj 4 razrede osnovne šole in so telesno zdravi. Biti morajo kmetijski sinovi, za katere se predvideva, da ostanejo na kmetiji. Oni, ki pozneje odidejo v službe, morajo povrniti stroške šolanja državi.

Prosilci za plačujoča mesta pa vložijo prošnje do 15. septembra naravnost na upravo zavoda. Tudi ti morajo biti kmetijski sinovi in kot taki plačajo 150 Din mesečno; le dva smeta biti iz drugih stanov, plačata pa 300 Din mesečno. Privatni gojenci smejo biti tudi starejši in tudi iz drugih oblasti. Primerno je, da gospodarsko bolje stoječi prosijo takoj za privatno mesto, ker se je lani dogodilo, da radi številne priglasitve na prosta mesta ti sploh niso bili sprejeti v zavod.

K prošnji se mora priložiti naslednje: domovnica, krstni list, zadnje šolsko spričevalo, potrdilo staršev, da ostane sin doma in potrdilo občine ali davčnega oblastva glede obsega posestva star-

vratih. Zdaj... zdaj... Mati se opotečejo, vrata zaškripljejo in se odpro. Take tesnobne groze nisem doživel vse življenje, kakor sem jo tisti trenutek. «Zdaj, zdaj se zagledam očeta mrtvega,» me je pretreslo do mozga.

Medtem sta stopila v sobo dva sosedu, med njima pa oče, oprti z vsako roko na enega. Zada je štorkljal Martin, potem pastir in volar in še več drugih ljudi.

Oče so bili blede in blatni do vratu. Mukoma so pokazali z glavo, da bi radi sedli pri peči na klop. Sosedu sta jim previdno izpolnila željo. Šele sedaj so se oglasili mati, toda jok in strah in veselje jim je tako sekalo glas, da nisem mogel razumeti nobene besede.

«Nam je že trda predla,» sta povedala sosedu, ko sta varno posadila očeta na klop. «Do ramen je že tičal v blatu in komaj smo ga še izvlekli.»

Oče so imeli na glavi dvoje ran, ki pa nista bili nevarni. Mati so hiteli po perilo, dekla je prinesla vode in vsakdo je pomagal, kakor je vedel in znal. Ko so potem očetu izmili rane in jih obvezali, so povedali o svoji nesreči vse tako, kakor sem jih slišal jaz govoriti po padcu s peči, samo tega niso nič vedeli, da bi bili kje kaj govorili z menoj. Ker so se s sosedi vred čudili, kako so prišli mati na to, da so poslali na Ločje ljudi ponje, sem povedal še jaz, kaj se mi je zgodilo.

«Kako je vendar vse to čudno na svetu,» so vzdihnilo oče. Ta in oni je strme skimal z glavo, ker ni mogel razumeti vsega tega. Kako naj bi bil tudi razumel! Saj jaz niti danes, po petinsedemdesetih letih ne vem, kaj bi dejal.

Soteščan:

Graččakov morilec

(Povest iz starih časov.)

(Dalje.)

Vest o ponesrečenem napadu na graščakinjo je dospela na Zatičje tik pred njeno vrnitvijo iz stolnega mesta. Raznesli so jo lovci s Pečevja, ponosni na svojo hrabrost in orožje. Ljudstvo je opravljalo zahvalne molitve in prirejalo vrniki časten sprejem. Drevesa, stoječa v vrsti ob vhodu v graščino, so okrasili z vencami in na pot so ji natrosili cvetja — široka bela cesta je sličila umetni preprogi. Odložili so nujno poljsko delo in hiteli na Zatičje pozdravljat svojo gospodarico. Iz globine čutečih src so prihajali kliči navdušenja in spoštovanja.

Ginjena se je zahvalila Viktoriji za izkazano čast, na kar je vstal Milan, njen spremljevalec, in oznanil navzočemu ljudstvu, da se je roka pravice dvignila nad morilca in ga bo udarila, kakor je zaslužil. Nato je odprl kočijo ter poklical njega, ki ga je hotel zločinec pokopati v svojo lastno pregreho. Sosedje so objemali logarja in točili solze veselja.

Med množico se je prerila sključena staraka in padla graščakinji pred noge. «Vse se je uresničilo, kar sem napovedala,» se je ponesla, poljubovaje njeno krilo. «Nebo vam je v nevarnosti naklonilo rešitelja, ki je istočasno postal naš milostivi poglavar. Zrebinjcu pa je pogorela pristava; zažgala jo je pravica po streli iz hudournega oblaka...»

Pristopil je kmetič v pisanem jopiču in tesnih irhastih hlačah ter je povedal nastopno novico: «Takoj po izbruhu požara so žrebinjski beriči zaprli štiri kmete, češ, da so podtaknili ogenj, čeprav je dokazano, da je udarila strela. Pomagajte, milostiva, zakaj grozovito trpimo pod okrutnikom, ki kraljuje na Zrebinju.»

«Zaupajte, bliža se vam odrešenje,» ga je potolažil Milan namesto graščakinje. «Prišel bo dan, ko boste sami odpirali ječe grajskim jetnikom.»

Na čast rešitelju je priredila Viktorija razkošno pojedino, na katero je povabila mnogo tedanjih plemičev, pa tudi preprosto ljudstvo je bilo deležno te svečanosti. Donele so slovesne napitnice, gostje so navdušeno proslavljali hrabrost odličnega slavljence. Iskreno se je zahvalil vitez za veličastno prirediteljev ter je svoj govor zaključil z besedami: «Viktorija, do sedaj sem bil vaš rešitelj, odlej pa naj ti bom spremljevalec na potih življenja, dokler naju smrt ne razdruži.»

Nič ni bila mladenka iznenadena ob teh besedah, saj se je takoj po napadu v Soteski porodil v njenem srcu sklep: živeti z Milanom ali pa zapreti svojo mladost v samostansko zidovje. Ljubeznivo ga je pogledala in povesila obraz. V njenih očeh mu je zalesketal odgovor: «Sem in ostanem tvoja zvesta družica.»

Kakor zarja po viharu noči je počila v okolico novica o zaroki graščakinje Viktorije z vitezom Milanom s Pečevja. Staro in mlado jo je pozdravljalo z nepopisno radostjo, zakaj pečevska gospoda je slovela po dobrotljivosti

šev in višine zemljiškega davka, plačujoči tudi potrdilo staršev, da bodo plačevali redno oskrbino.

LETOŠNJA SUŠA IN NJENE POSLEDICE.

Neprecenljiva je škoda, ki jo prizadeva letošnja suša. Zlasti nekateri kraji močno trpijo pred to nevarno uimo. Prizadeto je dosedaj zlasti naše poljedelstvo in travništvo. Pridelek otave bo po teh krajih tako malenkosten, da bo premalo krme za zimo in si bo treba pomagati s slamo in drugimi krmili. Močno prizadeti so naši najvažnejši sadeži, krompir, koruza in fižol. Po mnogih legah je nastavila koruza samo svoje cvetno latje, ko ni bilo spodaj še nobenega sledu o kakem klasu; pri tem bo tudi ostalo, dočim se listje zvija in suši. Na bolj tanjših in od suše razpokanih tleh se krompirjeva cima suši, tako da o kakem uspešnem razvoju gomolja niti misliti ni. Močno trpijo pa tudi vsi drugi sadeži po teh krajih, posebno pesa, zelje, korenje itd.

Zelo prizadeta je pa tudi vsa setev strniščne ajde, ki se je zamogla dosedaj izvršiti le deloma in z veliko težavo. Zaradi hude suše se je strniščna setev sploh močno zakasnila in se je bati, da bo v tej suši sejana ajda sploh slabo uspela. Težka zemlja se je tako izsušila, da kaže mestoma za dva prsta široke razpoke. Pri tem opazovanju se je lahko dognalo, da se je najbolj sušila zemlja, ki je ostala do vrha stisnjena. Manj se je sušila zemlja, ki je ostala na vrhu zrahljana in zdrobljena. To si lahko razlagamo, če pomislimo, da je do vrha stisnjena zemlja zaradi svoje lesovitosti hitreje oddajala svojo vlažnost kakor zemlja, v kateri se je zaradi zrahljanega površja pretrgala ta lesovitost in z njo vred tudi izpuhtevanje vlažnosti. To bodi migljaj, da je treba težko zemljo imeti na vrhu zmeraj nekoliko rahlo oziroma drobno, da se pretrga tista njena zveznost, ki pospešuje izsuševanje. Globokeje obdelana in dobro zagnojena zemlja se je tudi bolj upirala suši, ker grede v taki zemlji korenine bolj globoko in so sploh bolj močne.

Vsled letošnje suše bo po teh krajih močno prizadeta naša živinoreja. Izpadek na otavi bo treba nadomestiti z drugimi krmili. Prizadeta bo tudi naša prašičereja, ker bo manjkalo presnine. Ko pride zopet dež, si bo opomogel en in drug pridelek. Pomagati moramo pa tudi sami. Zlasti péso bo kazalo zaliti z gnojnico. Zaradi suše bo

in naklonjenosti napram nižjim slojem. Izkušeni možje so si oddahnili, rešeni velikih skrbi zaradi bodočnosti pod oblastvom žrebinjskega mogotca.

Ko se je ljudstvo vračalo z Zatičja od slavnostnega sprejema, je dohajalo in prehitevalo neznanega berača, ki je ustavljal ljudi, nadlegujoč jih z raznimi vprašanji. Tudi on je bil pri sprejemu, dorinil se je celo v ospredje, kjer je z vidno slastjo požiral vitezove besede. Nihče ni nanj obračal pozornosti ter se zanimal za smer njegove poti. Potoval je po seliščih in vaseh, ne da je kje poprosil za darove. Prenočišče si je izbral v samotni koči nekaj ur od Zatičja, odkoder je odrinil še pred dnevom proti Žrebinjam. Ves utrujen je dospel ob prvem večernem mraku na holmec, kjer se je kar zaletel v grajska vrata, tako je bil nestrpen v svojem umazanem opravihu.

«Kje je gospod, plemeniti gospod?» je klical in begal po dvorišču.

«Kaj pa je, Žugelj?» se mu je oglasil graščak skozi okno prvega nadstropja.

«Važne novice, vaša plemenitost! Viktorija se je vrnila od kralja z vitezom Milanom, katera je ljudstvo slovesno počastilo. Vse je bilo v cvetju in zelenju, veselo in pijano od dobre volje. Pravijo, da je vitez njen zaročenec.»

«Ne kriči tako na vse grlo. Kar je meni namenjeno, ni treba vedeti nepoklicanim osebam. Med štirimi stenami naj odmevajo taka poročila.»

Žugelj se je spotaknil na vsaki stopnici, tako je hitel k graščaku z nabranimi novicami. «Milan drži s tlačani, vaša milost, in je

skrbeti za pozno jesensko klajo s setvijo zelene koruze, za zgodnjo spomladansko klajo pa z jesensko setvijo zelene rži, kateri kaže priručati grašice.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Cene pšenici, rži in tuščici so se v preteklem tednu nekoliko dvignile. Zaenkrat pa je stanje na žitnem tržišču še nejasno, ker uspeh letošnje letine še ni točno znan. V naši državi pšenica ni baš dobro obrodila. V nekaterih okrajih Vojvodine in Slavonije so kmetje prav malo pridelali, v drugih zopet več. Obilnejši pridelek imajo predvsem oni posestniki, ki so uporabljali umetna gnojila. Kakovost letošnje pšenice pa je v splošnem prav dobra. Na novosadski blagovni borzi so bile 26. t. m. za 100 kilogramov naslednje cene: pšenica 301 do 305 Din, turščica 197-50 do 200 Din.

ZIVINA. Kupčija z živino je bila zadnje čase prilično živahna. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene. Na mariborskem sejmu 26. t. m. so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 8 do 8-50 Din, poldebili 6-50 do 7-50 Din, plemenski 6 do 6-50 Din, bikji za klanje 6-50 do 7-50 Din, klavne krave, debele 6-50 do 7-25 Din, plemenske krave 5-50 do 6 Din, krave za klobasarje 3-75 do 4 Din, molzne in breje krave 5-50 do 6-50 Din, mlada živina 7 do 8-25. Cene mesu za kilogram: govedina 10 do 19 Din, teletina 15 do 22-50 Din, svinjsko 17 do 30 Din.

KRMA. Na mariborskem trgu so bile v soboto naslednje cene za 100 kg seto 37 do 50 Din, slama 25 do 30 Din.

ZITO. Cene pšenici in rži, kakor tudi turščici so se v zadnjih 14 dneh nekoliko dvignile.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 26. t. m. v valutah:

1 dolar za 56-20 do 56-30 Din;
v devizah:
100 avstr. šilingov za 799-35 do 802-35 Din;
100 nemških mark za 1351-50 do 1354-50 Din;
100 italijanskih lir za 307-93 do 309-93 Din;
1 dolar za 56-70 do 56-90 Din;
100 češkoslovaških kron za 168-20 do 169 Din.

odločno zoper vas,» je pihal in jecljal. «Rekel jim je, da se bliža odrešenje in da ni več daleč dan, ko bodo sami odpirali grajske ječe.»

«Tako je govoril? Poturica, izvržek človeštva!»

«Pa še nekaj, vaša plemenitost. Očitno vas je imenoval morilca, grajskega logarja pa je proglasil za nedolžnega ter ga je rešil iz zapora. S seboj sta ga pripeljala v zaprti kočiji in ljudstvo ga je objemalo kot mučenika.»

«Lopov!» Graščak se je stresel od jeze med najgršimi psovskami. Vrelo in kipelo je v njegovih prsih, vrtelo se mu je v glavi in sukalo pred očmi. Ogleduh se mu je umaknil, bal se ga je, meneč, da je ob pamet.

«Kaj naj storim?» se je vprašal, ko se je sesedel v naslonjač. «Dvigni me nekdanja jeklena moč, volja prodri ovire in premagaj zapreke, vodi me, moj jasni razum!»

Ukazal je zapreči najhitrejšega konja, katera je pognal v tek proti Divji grapi. Roparji so se tako prestrašili njegovega prihoda, da so popadali pred njim na obraze.

«Samo zapoveduj, prijatelj Valerij!» se mu je priklanjal poglavar. «V smrt gremo zate, ako zahtevaš!»

«Nekoga drugega boste poslali... Vitez Milan s Pečevja mora poginiti, nevaren je meni, pa tudi vam. Komu naj izročim njegovo življenje?»

«Kdo se javi prostovoljno?» je klical poglavar, da je odmevalo po vseh kotih podzemskega skrivališča.

Sejmi

1. avgusta: Pišce, Dol pri Krškem, Novo mesto, Konjice, Marenberg, Ormož, Ponikva pri Smarju.

2. avgusta: Ribnica (okraj Kočevje), Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Dravograd.

3. avgusta: Ljubljana (živinski sejem), Videm pri Brežicah (le za živino), Krško (le za živino).

4. avgusta: Črnomelj, St. Ilj pri Velenju, Sv. Peter pod Sv. gorami, Mokronog (le za živino).

5. avgusta: Sv. Ožbolt (Krašnja), Vrbive (samo za živino), Loka pri Laškem, Dole, Videm pri Litiji, Ptuj (za konje, govedo in blago), Lemberg.

6. avgusta: Velka.

Pomoč poškodovancem po katastrofi

Intervencija narodnega poslanca dr. Žerjava. — Obseg škode po sobotnem neurju.

Spričo ogromne škode, ki jo je neurje v noči od sobote na nedeljo povzročilo kmetovalcem v ljubljanski, višnjegorski in litijski okolici ter še v nekaterih drugih krajih, kjer se je vlekel katastrofalni orkan, je minister n. r. g. dr. Žerjav brzojavno opozoril ministra za poljedelstvo na obupno stanje prizadetega prebivalstva in vobče na posledice sobotnega neurja. Zahteval je izvršitev podrobne cenitve in pa večji kredit za podporo oškodovancem. Zlasti pa je potrebno, da se dovolijo znižane cene za prevoz živil v prizadete kraje.

Škoda zavzema po ugotovitvah cenilnih komisij, ki so jih odredila pristojna sreska poglavarstva, vedno večji obseg. Približne dosedanje cenitve navajajo, da je neurje samo v višnjegorski okolici razbilo nad 40.000 komadov strešne opeke. Zdrobljenih je preko 4000 okenskih šip. Le redki so kraji, nad katerimi se je vleklo neurje, kjer bi ne bila uničena vsaj polovica pridelka. Žal, v večini njih je toča stolkla skoro vso letino in so prizadeti kmetovalci naravnost preko noči izročeni pomanjkanju. Še preden bo torej škoda podrobno ugotovljena, je kakršnakoli pomoč nujno potrebna. Zato je predvsem umestna zahteva, da se po minimalnih tarifah dovoli prevoz živil v prizadete kraje.

«Jaz!» Z ležišča v posebni duplini je prikobacal tolovaj z razgaljenimi prsi ter se je postavil pred Žrebinjca. «Star obračun imava, meni ga izročite. Z obrestmi ga bo poplačal.»

«Tiger,» se je zarežal poveljnik, zadovoljen z njegovo ponudbo. «Ta bo udaril,» je hvalil ponudnika. «Brez skrbi mu lahko zupaš vitezovo usodo.»

«Hvala ti, poglavare! Plačilo bo sledilo po dejanju.»

Ponižno se je spustil razbojnik Tiger na kolena pred graščaka ter mu je poljubil meč v dokaz, da je sprejel krvavo naročilo. Kot ostudna zver se je nato splazil nazaj na umazano ležišče.

Ob obilni pijači so sledili razgovori o ponesrečenem napadu in opravičevanje, zakaj so bili premagani. Oprali so se v železnem junaštvu, čigar dokaz bo novi zavratni umor. Valerij je užival ob prepričevalnih besedah popolno zadoščenje.

Dospelši v Žrebinje je bilo njegovo prvo vprašanje po vohunu Žuglju, o katerem pa ni nihče vedel kaj povedati. Vse se mu je zdelo tako nekam tiho in resno kakor pred nevihto po soparnem dnevu. Polastil se ga je nemir — prvič v njegovem življenju. Odpravil se je v spalnico, da bi prebil še ostanek noči, a ni mogel najti pokoja. Grozne pošasti so mu vstajale v domišljiji, čim ga je zazibal spanec. Čutil je, kako grabi pištolo in napenja petelina, čul je usodni strel in zagledal grofa Konrada z zevajočo rano.

(Dalje prih.)

PREDLOG

poslanca dr. Alberta Kramerja in tovarišev radi odpisa zemljiškega davka povodom raznih elementarnih nezgod.

Za odpis zemljiškega davka povodom raznih elementarnih nezgod, to je: toče, povodnji, poškodb po črvu, suši itd., velja še vedno stara cesarska naredba z dne 16. marca 1917, drž. zak. št. 124, in pa naredba bivšega finančnega ministrstva na Dunaju z dne 25. decembra 1917, drž. zak. št. 516. § 14. te naredbe določa, da se odmerna podlaga za preračun avtonomnih doklad radi popusta zemljarine v primeru elementarnih nezgod sploh ne spremeni, če deželni odbori kaj temu nasprotnega ne ukrenejo.

Deželni odbor je bil leta 1918. že razpuščen, zato tudi radi popusta avtonomnih doklad ni mogel ničesar odrediti. Oblastna skupščina pa se je prvič nanovo sestala 23. februarja 1927. Od tega dne dalje šele posluje oblastni odbor.

Radi te okolnosti odpisujejo davčna oblastva povodom raznih ujm edinole državni davek brez avtonomnih, to je občinskih in drugih doklad. In zato se tudi v bodoče oblastne doklade ne bodo mogle popuščati.

Popusti na državni zemljarini brez doklad so tako malenkostni, da se tudi večjim posestnikom ne izplača prositi za odpis zemljiškega davka radi ujm. Potreba je, pomagati osobito manjšim posestnikom, da lahko prosijo za odpis zemljiškega davka z avtonomnimi dokladami.

Radi tega predlagam, naj slavna skupščina sklene:

Skupščina naroča oblastnemu odboru, da v zmislu zgoraj citiranega § 14. izreče, da se v primeru elementarnih nezgod pri odpisu poškodovancem vzamejo za podlago tudi avtonomne doklade.

DOMAČE NOVOSTI

* **Nova povest.** S prihodnjo številko bo začela izhajati v «Domovini» nova povest «TINIČINO BREME». Povest se vrši nekako v drugi polovici minulega stoletja na Koroškem, v krajih, ki so nam še v živem spominu izra dni nesrečnega plebiscita. V napetem dejanju kaže razmerje med nemškimi in slovenskimi življem. Trdni, zanimivi značaji, kakor kmet Vrtnik in njegov sin Francelj, strti trpini, kakor puškar Tomi in njegova žena, zlasti pa uprav mučeniška žrtev — nesrečna Tinica — bodo gotovo ostali vsem čitateljem dolgo v spominu. Povest «Tiničino breme» je gotovo med najboljšimi, kar jih je doslej g. Ivan Albreht izročil našemu listu. Zato opozorite nanjo tudi svoje znance in prijatelje, ki še niso naročniki našega lista, da se takoj naroče na «D o m o v i n o».

* «Vodnikova družba» poziva poverjenike, ki v kljub opetovanim opominom še do danes niso poslali nabiralnih pol, odnosno nabrane članarine, da store brezpogojno najkasneje do 1. avgusta t. l. svojo dolžnost ter pošljejo družbini pisarni nabrano članarino z nabiralnimi polami, oziroma oni, ki so poslali samo denar, da pošljejo čimprej izpolnjene nabiralne pole. Družbina uprava to potrebuje, ker je že zadnji čas, da se ugotovi naklada knjig. Kdor bi izmed poverjenikov ne poslal do 1. avgusta nabiralnih pol, se mu lahko prigodi, da člani, ki jih je on nabral, ne dobe letošnjih knjig, ker bo naklada samo tolika, kolikor bo 1. avgusta priglasičenih članov s plačano članarino.

* **Tabor bivših vojakov iz Notranjske na Križni gori pri Ložu.** V nedeljo 31. t. m. bodo zborovali na tem lepem kraju tovariši vojaki iz svetovne vojne, da obnove stare spomine in stara prijateljstva ter da se vnamejo za blage cilje Zveze slovenskih vojakov iz svetovne vojne: zvestoba do padlih, umrlih in živih tovarišev iz najtežjih časov, pomoč njihovim sirotam in tova-

rišem invalidom, ljubezen do naše svobodne domovine, za katero so trpeli in krvave. Tovariši Notranjci, ki ste prestali grozote svetovne vojne, vsi v nedeljo 31. t. m. na Križno goro!

* **Vrtnarski tečaj na Grmu.** Dne 25., 26. in 27. avgusta t. l. se bo vršil na kmetijski šoli na Grmu tečaj s teoretičnim in praktičnim poukom o vrtnarstvu in zlasti o cvetlicah ter konzerviranju povrtnine. Udeležo se ga lahko moški in ženske ter še posebej opozarjamo na ta tečaj tudi učiteljice in učitelje, ki se zanimajo za vrtnarstvo. Prenočišče se bo preskrbelo deloma na kmetijski šoli na Grmu, deloma na gospodinjstvi šoli v Šmihelu. Po možnosti se bo nekoliko prispevalo tudi za prehrano tečajnikov. Obenem se bo ob tej priliki tečajnikom brezplačno razdelilo nekaj boljšega vrtnega semena in sadik. Ker število udeležencev ne more biti neomejeno, naj se interesi za ta tečaj čimprej prijavijo z dopisnico na ravnateljstvo spec. živinorejsko-poljedelske šole na Grmu pri Novem mestu. Ako bi se tečaj radi katerihkoli ovir ne mogli vršiti ob določenih dneh, se bo to pravočasno objavilo v dnevnih časopisih.

s **Sokolsko društvo v Bregani** slavi dne 4. septembra t. l. petletnico svojega obstoja, pa pri tej priliki priredi javno telovadbo, spojeno z ljudsko veselico. Opozarjamo že sedaj vsa bratska društva, da se te prireditve udeležo v čim večjem številu. Vsa tozadevna navodila dobijo društva s posebno okrožnico. — Odbor.

* **Dne 14. in 15. avgusta zlet Jugoslovenske gasilske zveze v Središče ob Dravi.** Vožnja polovična za gasilce in negasilce.

* **Gasilci, pozor!** Rok za pristop nad 50 let starih gasilcev v «Samopomoč» J. G. Z. je izjemoma podaljšan do 15. septembra t. l. Vsakemu priglašenu potrdi odslej zdravstveno stanje v nabiralni poli zdravnik s podpisom. Pristopnina od 1. julija dalje je 20 Din. Posmrtninskih prispevkov je doslej 15 Din. Podrobna navodila čitajte v prihodnji številki 4. «Gasilca». Ne zamudite roka! — J. G. Z., odsek «Samopomoči».

* **Naval na ljubljansko bolnico.** Do 25. julija opoldne je ljubljanska javna bolnica letos sprejela že 8000 bolnikov v oskrbo, približno za 500 več kot lani ob tem času. V bolnico traja še vedno velik naval kljub temu, da je poletni čas ugodnejši za zdravstvene razmere. Stavka zdravnikov-pripravnikov traja še vedno in zato so drugi zdravniki z delom preobloženi.

* **Stalna higijenska razstava v Ljubljani pod Tivolijem** je do nadaljnega odprta ob delavnikih od 14. do 18. ure in ob nedeljah in praznikih od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Med mnogimi razstavnimi predmeti vzbujajo pozornost obiskovalcev zlasti preparata in opisi ženskih boleznih, raka, golše, slepiča, oddelek za jetiko, oddelek za spolne bolezni itd. Vstopnina 2 Din. Vsakdo, ki pride z dežele v Ljubljano, pa količkaj utegne, naj si ogleda to izredno poučno razstavo.

* **Novice iz Zidanega mosta.** V nedeljo ponoči se je obesil bivši železniški delavec Damijan Kastelic. Kazal je že več mesecev znake duševne zmedenosti. — Petrov blagoslov je bil te dni naklonjen g. Langerju, ki je v Savi ujel 14 kg težkega sulca, zares izreden eksemplar.

* **Poročil se je v Mariboru** v nedeljo, dne 24. julija g. Leo Topovšek, trgovec v Sv. Barbari pri Mariboru, z gđ. Katico Gselmano v iz vrlo narodne družine g. nadučitelja Gselmana. Želimo mladoporočencema obilo sreče!

* **Klerikalna nestrpnost.** O priliki pogreba železničarja Heinza, ki ga je klero-radikalna redukcija železniškega proračuna pognala v prostovoljno smrt, se je pripetil na pokopališču v Studencih značilen incident. Ob odprtem grobu je spregovoril v imenu železničarjev g. Magdič, ki je med drugim naglasil, da bodo železničarske organizacije skrbele za vdovo, ki nima od drugod nikjer pričakovati podpore. Kaplan, ki je med govorom odšel od groba, se je nato zopet vrnil ter tudi on začel govoriti, toda v tonu, ki je vse pogrebce razburil, da so začeli glasno mrmrati in delati medklince. Končno je razburjenje tako

naraslo, da je moral kaplan s svojim izzivalnim govorom prenehati in se odstraniti. Politikujoča duhovščina bi si pač take nastope vsaj pri pogrebih lahko prihranila.

* «**Papežinja Favsta**». Ta znameniti veliki zgodovinski roman je pravkar izšel v knjigi, ki šteje 427 strani. So trenutki, ko človeku ni do «visoke literature», ampak do napetega čtiva, ki ga priklene od sobote zvečer do nedelje zvečer in mu ne da prenehati, dokler ni zaporedoma pogoltnil vseh petdeset in toliko poglavij. Kadar iščeš take knjige, vzemi v roke kako knjigo pisatelja Zévaca. «Papežinja Favsta» izpolnjuje še več, nego obeta. Doba po grozoviti Jernejevi noči, razburkana doba verskih bojev, dinastičnih spletk in vsakojakega nereda, je v tem romanu mojstrsko naslikana. Vojvoda Guiški, prevejana Favsta, Katarina de Medicis in do malega vse ostale osebe grmadijo strahodejstvo na strahodejstvo in past na past; pisatelj sega globoko v romantični rekvizitorij podzemeljskih ječ, peklenjskih mučilnih grmad, zarot, ukan in strašnih položajev, iz katerih ni videti rešitve; toda junaštvo viteza Pardaillana ter zvesta ljubezen Karla Angoulemskega in male Violette premagajo vse nevarnosti in pripravijo romanu konec, kakršnega je dobrodušni čitatelj vselej vesel. Zabavnejše knjige si ne moreš želeti za prosti čas. Knjiga je opremljena z lepo naslovno sliko in pri vsej svoji obsežnosti velja brošura za 45 dinarjev, vezana pa 55 Din.

* **Nehvaležnost plačilo tega sveta.** Iz Rečice ob Paki nam pišejo: Nedavno je «Domovina» pisala, kako klerikalna stranka ne stori ničesar za ubožno ljudstvo, posebno ne za delavstvo. Naj vam navedem primer, kako zlasti duhovščina ne pokazuje preveč usmiljenja s siromaki. Nekaj tujkajšnji vrtnar, ki deluje že 40 let v sadjereji, za kar je bil že v časnikih pohvaljen in se more izkazati tudi z zadevnimi spričevali, in ki je razen tega od vasi Sv. Martin ob Paki proti pošti več lepih hiš ogradił z lepimi vrtovi, je pred kakšnim letom prosil cerkvene ključarje, naj bi mu dali stanovanje v hiši, ki je pri cerkvenem vinogradu in ki je last cerkve, a že tri leta stoji prazna. Ključarja nista imela ničesar proti temu, dočim je bil župnik zoper to. Pomladi se je omenjeni vrtnar zopet pismeno obrnil v tej zadevi na cerkveno predstojništvo. Pismo je prišlo v roke župniku, ki je z njim šel na uradni dan k občini in predlagal, naj se vrtnarju stanovanje odbije. Tako je vrtnar ostal brez stanovanja. Ker je ta vrtnar pri prejšnjem župniku požlahtnil mnogo dreves, nekaj jih od drugod naročil, sadil ter vzgojeval in prinaša to drevje g. župniku mnogo koristi, bi bil moral g. župnik reči: «Naš vrtnar, naš občan prosi za stanovanje. Dajmo mu ga brezplačno, saj si ga je zaslužil!» Žal, se vse to ni zgodilo, ker je pač nehvaležnost plačilo sveta.

* **Dva in pol metra visok človek.** V Višnjevcih v Bosni so odkopali te dni okostnjak pračloveka. Okostnjak je baje dolg dva in pol metra.

* **Močan potres v Beogradu.** V nedeljo zjutraj ob petih je bil v Beogradu precej močan potresni sunek. Instrumenti seizmološkega zavoda so zabeležili več močnih potresov, ki so jih čutili v Rudniku; najmočnejši pa je bil v Beogradu. Aparati so zabeležili deset sunkov. Zanimivo je, da so ti potresi povzročili ponekod znatne razpoke zemlje, vendar pa niso nikjer napravili znatne škode.

* **Zopet gozdni požari v Bosni.** V nedeljo zjutraj je železniška postaja v Sarajevu alarmirala gasilce, da je izbruhnil požar v Sredinah, oddaljenih dve uri od Sarajeva. Na kraj požara so odšli orožniki, gasilci in mestna policija. Gorela je Čorovičeva žaga in skladišče. Do šestih zvečer je bil požar v enem delu šume lokaliziran, ogroženi pa so še drugi deli šume. Žaga je pogorela.

* **Samomor radi bede.** Na progi med glavnim kolodvorom in savskim mostom v Zagrebu se je v soboto vrgel pod osebni vlak, ki je prihajal iz Karlovca, neznan moški, revno oblečen in star 50 do 60 let. Kolesa lokomotive so mu šla čez

trebuh in ga strahovito razmesarila. Storil je ta korak naglo, da strojevodja vlaka, ki je vozil še s polno hitrostjo, ni mogel več ustaviti. Kdo je samomorilec, še niso mogli ugotoviti, ker ni imel pri sebi nikakih dokumentov. Neznaneec je bil tako shujšan, da se dá iz tega sklepati, da je izvršil samomor radi bede.

* **V blaznosti umoril dva otroka.** V Jasenicah v Hercegovini se je seljaku Tomi Dundiču nenadoma omračil um. V svoji blaznosti je umoril dva svoja otroka, ženo pa so sosedje v zadnjem hipu rešili. Nesrečnega seljaka so oddali v umobolnico.

* **Vlom pri Kamniku.** V kamniški okolici se klati mlad, drzen vlomilec, ki ima na vesti že nebroj vlomov in tatvin. Pojavlja se sedaj tu, sedaj tam, a orožniki ga ne morejo izslediti. V soboto je vlomil skozi okno v hišo posestnika Janeza Tomšiča v Volčjem potoku. Prebrskal je v odsotnosti domačih vse kote in odnesel več gotovine, obleke in druge stvari. Škoda znaša nad 8500 Din.

* **Tragična smrt mladenke.** V Šmartnem ob Savi, ki spada pod območje ljubljanske policije, se je v nedeljo popoldne dogodila tragična smrt mladenke. Pod kozolcem posestnice Marije Bizjanove so se igrali skrivalnice otroci, med drugimi 5letna Ivanka Čepinova in 5letna Ivanka Zajčeva, ki sta se skrili v gramozno trugo. Ko ste notri sedeli, se je truga nagnila in prevrnila. Zajčeva je še pravočasno odskočila, dočim je padel na Čepinovo rob truge take nesrečno, da ji je prebil lobanjo. Bila je na mestu mrtva.

* **Smrt na železniškem tiru.** Na železniški progi med Zalcem in Petrovčami so našli v nedeljo zjutraj strašno razmesarjeno truplo 19letnega trgovskega pomočnika Ivana Tratnika iz Griž. Mladenič je služboval pri Osetu na Vranskem in je dobil te dni 14 dni dopusta. Šel je na svoj dom, kjer je bil nenavadno molčeč in žalosten, kar se je sicer pri njem že dolgo časa opazalo. V nedeljo je brez zajtrka izginil in potem so ga našli na progi. Zdi se, da je skočil od strani na vlak, ki ga je potem razmesaril. Rajnik je že enkrat poskušal samomor in je bil od takrat vedno potr.

* **Železniška nezgoda.** Prejšnji petek zvečer bi kmalu došlo na železniški progi med Krapino in Zabokom do velike železniške nesreče. Med postajama Velika ves in Sv. Križ - Začetje so se radi velike vročine izbočile tračnice ter se je tir razširil tako, da so lokomotiva in vagoni iz Krapine prihajajočega mešanega vlaka zašli med tračnice na železniške prage. Postajenačelnik v Zaboku - Krapinske toplice je odposlal takoj na mesto nezgode drugo lokomotivo in vagon ter je ta pomožni vlak prevzel pošto in potnike ponesrečenega mešanca in pripeljal v Zabok. Progo so v par urah popravili. Ponesrečil se ni nihče ter je tudi škoda malenkostna.

* **Zarko Lacković v Pančevu obešen.** V Pančevu je bil prošli petek obešen Zarko Lacković, ki je lansko leto dve mladi 8 in 10 let stari deklici posilil ter ju potem vrge v Donavo, kjer sta obe utonili. Justifikacija je bila izvršena na dvorišču tamkajšnjega okrožnega sodišča. Lacković se je pred smrtjo poslovil od žene in otrok; potem mu je preiskovalni sodnik prečital razsodbo ter ga obvestil, da njegova prošnja za pomilostenje ni uslišana. Krvnik Mausner in njegov pomočnik sta v 12 minutah izvršila svojo nalogo. To je bila v Pančevu po 59 letih prva justifikacija.

* **Na pas se je obesil.** Iz Metlike nam poročajo: Na mostu preko Kolpe se je v noči od nedelje na ponedeljek obesil 24letni Pavao Relić iz vasi Relići, občina Sošice v Zumberku. Mladenič je bil nekaj časa uslužben v Metliki pri gostilničarju Ivanetiču in se je pred tremi meseci priženil na posestvo v Dragoševcih. O ponoči je kretnik Flego šel postavljat kretnice za osebni vlak, ki prihaja ob 0-29 v Metliko, ter pri tem opazil mladeniča, ležečega na tračnicah, odkoder ga je odgnal. Relić je izjavil, da si bo vzeti življenje, ker je nesrečen. Pol ure pozneje je že visel na mostu. Sezul si je čevlje in stekel suknjo ter se nato obesil za pas.

* **Psi v potniških vagonih.** Prometni minister je dovolil, da smejo lovci, člani udruženja, kadar potujejo na lov, vzeti s seboj svoje pse v vagon tretjega razreda ter da plačajo voznino po obstoječi tarifi. Železniške postaje so prejele navodilo, da dajo lovcem, ki vodijo s seboj pse, po možnosti poseben oddelek; to velja zlasti v primeru, ako se potniki protivijo vožnji psov v svojem oddelku.

* **Velika tatvina v splitskem brzovlaku.** Ponoči 24. t. m. je bila izvršena v brzovlaku Zagreb-Split velika tatvina. Neki Čehinji je bil ukraden kovčeg, v katerem je imela 60.000 Din gotovine in razne dragocenosti. O storilcu manjka vsaka sled.

* **Samomor v steklosti.** Pred tedni je v hercegovinskem selu Dračevu stekla mačka ogrizla Ilijo Dragovića. Ilija se ni dosti zmenil za rano. V zadnjih dneh pa so se pojavili na njem znaki stekline in kmalu je izbruhnila ta strašna bolezen. Začel je napadati domače, tako da so ga morali zvezati, ker bi sicer ne bili varni življenja. Nepričakovano je napel vse moči in raztrgal vrv, s katero je bil zvezan. Divjal je po selu in priletel na rob nekega 20 metrov globokega prepada. V besnosti je skočil v prepad, kjer je padel na ostro kamenje ter ostal na mestu mrtve.

* **Krvava žaloigra zakonskega para se je odigrala v ponedeljek dopoldne okrog 9. na Kanalu pri Zagrebu.** Delavec Josip Dokoubel, star 49 let, ločen od svoje žene in otrok, je od lani živel s Katarino B., ki je bila prav tako ločena od svojega moža Borčiča. Kmalu sta se Dokoubel in Katinka poročila, a po neprestanih preprih letos zopet ločila, vendar tudi še kot ločenca bivata v isti hiši; ona v I. nadstropju, on v prizemlju. V ponedeljek je Dokoubel pričakal Katiniko s samokresom ter dvakrat ustrelil nanjo, a je ni zadel, nakar se je umaknil v svojo sobo, použil strup in se po vrhu še ustrelil v vrat. Našli so ga v zadnjih izdihljajih.

* **Pomnite: Schichtovo milo izda dvakrat več, če se perilo namoči v »žensko hvalo«.**

* **Motenje želodeca in črevesa,** napadi telesnih bolečin, razdražljivost, nervoznost, omotičnost, sanje z bojaznijo, splošno počutenje slabosti, zmanjšano veselje do dela se omili s kupico prirodne grenčice »Franz-Josef« na dan. Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo, kako izborna služba voda Franz-Josef kot voljno odpirajoče sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

BELEŽKE

Na Gorenjskem se svita

Sijajno napredovanje naprednjakov pri nedeljskih volitvah v kranjskem srezu.

V nedeljo so se vršile občinske volitve v mnogih občinah kranjskega sreza. Veliko zanimanje je vladalo zlasti za občinske volitve v Kranju in Trziču. Pa tudi v ostalih občinah, kjer so bile razpisane občinske volitve, je bil boj hud. Naprednjaki so šli strnjenih vrst na volišča in so povsod sijajno napredovali. Največjo zmago so si izvojevali v Kranju samem, kjer so zmagali na vsej črti. Od 678 oddanih glasov so dobili naprednjaki SDS 444 kroglic in s tem 16 mandatov. Sramotno pa je propadla prevzetna SLS, ki je zbrala komaj 94 glasov. Za drugo napredno listo takozvane gospodarske stranke je bilo oddanih 140 glasov. Ta lista je dobila na ta način 5 mandatov, dočim so klerikalci dobili samo 4 mandate. Razen tega so klerikalci nazadovali, dočim so naprednjaki v SDS celo napredovali in dosegli mnogo višje število glasov kakor pa pri januarskih volitvah.

Nič manj sijajna je bila zmaga v Trziču. Lisa SDS je dobila 282 glasov in 11 mandatov. Dve ločeni listi SLS skupaj 185 glasov in 7 odbornikov, socialisti pa 163 glasov in tudi

7 odbornikov. Socialisti bodo, kakor doslej, podpirali naprednjake proti klerikalcem.

Iz vseh ostalih občin, kjer so se vršile volitve, poročajo o napredovanju naprednih glasov ter o splošnem nazadovanju klerikalne stranke. Ljudje pač uvidevajo, kam vodi klerikalna politika, ki je napovedala, da se bo SLS prekrstila v velikosrbsko radikalno stranko. Iz te moke ne bo kruha. To je nedeljski nauk, ki si naj ga zapišejo voditelji SLS za ušesa.

O, te kroglice

(Piše kmet.)

Gospod urednik, kdo bi si bil mislil pred desetimi in še več leti, da bodo take kroglice kot jih rabimo zdaj za volitve še enkrat, v današnjih dneh tako važne. Sicer je bilo tedaj težko, težko dobiti tako kroglico, otroci so jih imeli za igračo, ki so pa bile drugačne in le redko iz gumija. V tedanjih časih smo pač videli največ kroglic, tudi jagode se jim je reklo, na domačih rožnih vencih, ki so bile nabrane na vrvič kot rožni venec, ki je visel na vidnem kraju v hiši. In te kroglice, oziroma rožni venci so bili po zatrdilu blagoslovljeni ter pomenjali za hišo srečo.

No, danes, kakor se vidi, pa te kroglice na paternoštrih nimajo nobenega pomena več, tudi pri ljudeh, kateri bi bili po mojih mislih najbolj poklicani, da bi se zanimali le za te, so jih kot vse kaže, zavrgli med staro šaro in se trgajo le za gumijeve volilne kroglice. Pred vsakimi volitvami, pozimi pred oblastnimi, zdaj pred občinskimi in naslednji mesec pa za skupščinske volitve so in bodo švigali ti gospodje od vasi do vasi, od hiše do hiše, od moškega do moškega ter ne bodo govorili drugega kot o teh kroglicah, kam in v katero skrinjico jo naj spusti na volilni dan. Od te kroglice je vse závisno, blagor in sreča na tem in onem svetu. Pa če pogledate »Domoljuba«. Teden za tednom piše le o kroglicah. Kroglice za našo stranko SDS so zavržene in take reči. Vsak pameten človek pa si misli drugače. Res, te kroglice so važne za ureditev in odločitev naših posvetnih in gospodarskih vprašanj. S kako vero in tej skupnem pa nimajo prav nič opraviti. Z vero, s pobožnostjo in splošnim življenjem na tem in onem svetu pa odločajo le kroglice na rožnih vencih. Le teh se naj bi gospodje, ki so v to poklicani bolj držali in priporočali, pa bodo vršili vse hvaležnejše delo in veliko manj sporov bo med nami.

Sploh je pa prazna, da kroglice, oddane za našo stranko, so zavržene. Naša stranka je obstojala pod vse drugačnim pritiskom in preganjanjem, pa ni prenehala. Dandanes o tem govoriti, je pa naravnost otročje in smešno. Ne le v mestih in trgih, tudi pri nas na deželi se vedno bolj širi in utrjuje. Da ni brez moči in vpliva, je že dokaz to, da so vsi klerikalni časopisi polni samo o tej stranki in njenem pogrebu. Na klerikalnih shodih grmi in rohni glavno proti nji, kar je znak nje moči in veljave. In kmetski možje in fantje, če res nočete, da bi pri volitvah zavrgli kroglice, je nikar ne vržite v klerikalno skrinjico, ker te so res zavržene. Vrzite jih v naše skrinjice SDS, ker le te bodo plodonosne.

ŽENSKI VESTNIK

ČE HOČEŠ BITI LEPA...

Na lepoto dandanes svet veliko dá, posebno pa še ženski, dasi se tudi nam moškim ni treba preveč čestitati. Saj srečaš dandanes na ulici moške, ki so, kar se tiče lepote, skoraj na las podobni ženskam in narobe.

Veliko denarja se izda za razna lepotilna sredstva. Če kaj pomagajo ali ne, tega ne vem, ker jih sam res nič ne uporabljam, toda nekatere so polne hvale za to, druge za ono sredstvo. Večina teh sredstev, pa najsi bodo že maže, žavbe in pudri, so navadno zelo dragocena, tako da stane lepota, če jo računaš po tem, lepe denarce. A vendar imamo dokaj preprostih, domačih sredstev, ki dosežejo isti namen in so prav tako učinkovita kakor pa

umetno narejena in to tem bolj, ker so ta sredstva pristna.

Med taka domača sredstva lahko štejemo tudi citrone (limone). To je v našem ženskem svetu še malo znano. Za nego obraza, rok in kože sploh je citriona najboljšo sredstvo, ki ga doslej ni prekosila še nobena tako dragocena iznajdba. V zadnjem času pa so prišli na to, da je citriona tudi izvrstno sredstvo za umivanje glave in las. Pri tem je treba postopati takole:

Glavo si najprej dvakrat dobro namiliš in nato izpereš. Pri zadnjem izpiranju dodaš čisti, mlačni vodi (približno 3 do 4 litre) sok dveh citron. S to mešanico si temeljito opereš glavo in lase, ki si jih moraš nato dobro osušiti, glavo pa odrgniti. Nežna kislina citroninega soka odstrani s kože in z las vse milo in morebitno zaostalo nesnago. Lasje so, ko se osušijo, čisto suhi in brez bleska. Čez nekaj ur pa dobé sijajen lesk, postanejo mehki in voljni in posebno pripravi za friziranje in kodranje. Citriona je torej najcenejše sredstvo za nego las in glave, povsem neškodljivo in zato res priporočljivo.

PRVA POMOČ ZA CVETLICE.

Poizkusi so dognali, da se more tudi cveticam nuditi prva pomoč, če zbole in začno veneti. Tem «bolnim» prijateljicam človeka moremo podaljšati dolgotrajno življenje in polepšati jih z različnimi medikamenti. Če n. pr. oveli cvetlici pridenemo nekaj tablet aspirina, se njena sklonjena glavica zopet ponosno dvigne. Če nimamo pri roki aspirina, oživi hirajočo cvetko tudi že sama sol, ki jo pridenemo nekoliko topli vodi za zalivanje.

Cvetlice so hvaležne tistemu, ki jih ljubi, s tem, da ostanejo dalje časa sveže in lepe. Zanimivo je tudi, da cvetke najbolje uspevajo v zelenih in

rjavih lončkih. Nekateri si razlagajo zeleno barvo, spominjajočo na naravo, in rjavo, podobno barvi matere zemlje, zato za najprimernejšo. Cvetlice raste kakor v prirodi. Cvetlice je treba seveda tudi vsak dan pridno zalivati in jih tudi očistiti.

Obrezovati se morajo stebelca v vodi. Ranjeno steblo namreč takoj vsrka nekaj kapljic vode, kar je za cvetlico zdravo. Zrak, ki ga vsrka v suhem odrezana bilka, cvetlici škoduje in se tudi lahko radi tega posuši. Cvetlice s trdimi, lesnimi stebli je treba na spodnjem koncu oluščiti, da rastlina laže vsrkava hrano in ne ovene tako hitro.

Priželjeva juha. Deni v kozico dve žlici presnega (sirovega) masla, prideni tri žlice bele moke. Ko se speni, deni noter drobno zrezane čebule in peteršilja, zalivaj počasi z govejo juho, dobro mešaj in pusti, da zavre. Skuhaj že prej priželje, zreži ga na rezance ter prideni juhi. Potem jo okisaj ter prideni košček limone in malo majerona, ter zakuhaj tanko zvaljane, za pol prsta široke rezance.

Hladilna pijača za vroče dni. Za sedanje vroče dni prav primerno pijačo ti nudi tako zvani malinov kis, ki ga pripraviš takole: Izberi lepe, zrele maline, ki jih moraš zelo skrbno očistiti, da ne ostane med njimi kak mrčes. Potem napolni z malinami kakšno stekleno posodo, ne da bi jih preveč stisnila, prilij malo prav finega kisa in zamaši, odnosno dobro pokrij. Tako pusti 14 dni, nato pa maline temeljito stisni skozi fino platno. Sok s kisom vred napolni v steklenice, ki jih moraš skrbno zamašiti. Ob vročih dneh vzemi kozarec sveže vode, ki je malo oslajena, in vanjo deni žličko malinovega kisa. To je prav izvrstna pijača za gašenje žeje.

Ivan Vrhovnik — zlatomašnik

V sredo, dne 27. t. m., je praznoval župnik Ivan Vrhovnik, krepak na duši in telesu, svojo zlato mašo. Vse svoje žive dni je deloval v prilog svojemu narodu. Zato je umestno, da se ga tudi mi hvaležno spominjamo ob njegovem slavlju. Brezmejno skromen v svojem nastopu, ni silil nikoli v ospredje, zato je pa tem intenzivneje deloval kot duhovnik in pisatelj.

Kot duhovnik je bil v vsakem oziru prevet modernih nazorov, je pa bil v tem oziru mož starega kova, da se ni pečal s politikom, držič se reka: «Dajte Bogu, kar je božjega, kralju, kar je kraljevega.» Bil je v resnici apostel miru in sprave, propovednik bratoljubja. Po Kristovem nauku: «Ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil», ni nikoli politično nastopal. Bil je dober pastir svojim ovčicam in s svojim koncilijantnim nastopanjem si je pridobil polno zaupanje svojih župljanov, njih ljubezen in spoštovanje. Brez pretiranja trdimo, da je malokateri župnik med svojimi župljani tako priljubljen, kakor je bil župnik Vrhovnik med trnovskimi. Prepojen od domovinske ljubezni, se je vse svoje življenje potegoval neustrašeno in javno za slovensko liturgijo, le žalibog, da je bilo doslej vse njegovo prizadevanje glas vpijočega v puščavi.

«Življenje ni praznik!» je bilo njegovo geslo in zato je njegovo življenje nepretrgana vrsta delovnih dni, posvečenih narodni pro-

sveti. Kot dober poznavatelj slovenske in slovanskih literatur se je mnogo bavil z literarnim delom; osobito se je udeleževal z velikim uspehom kot pisatelj v zgodovinski stroki. O tem njegovem delovanju pa bo sodil literarni historik.

Največ zaslug pa si je pridobil za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Videč in motreč pogubonosno in za naš rod skrajno nevarno delovanje nemškega Šulverajna in Südmärke, je javno nastopal in zagovarjal ustanovitev slovenskega šolskega društva. To njegovo prizadevanje ni ostalo brezuspešno. Na njegovo inicijativo se je ustanovila družba sv. Cirila in Metoda. On ji je stal na strani ob rojstvu ter ji je ves čas velik dobrotnik in podpornik. Dolgo let je bil tudi odbornik tej družbi in je krepko sodeloval na njenem razcvitu. Še danes deluje nesebično zanjo in jo krepko podpira v njenem delovanju. Ne trdimo preveč, ako pravimo, da je največ Vrhovnikova zasluga, da se je družba sv. Cirila in Metoda tako krepko razvila in da je mogla toliko storiti za utrditev naše narodnosti v obmejnih krajih.

Uvažujoč njegovo eminentno narodno delovanje, mu vsi njegovi čestilci iskreno čestitamo k njegovemu slavlju.

Čast in priznanje zlatomašniku Ivanu Vrhovniku!

Tečaj se bo vršil v Ljubljani od 16. avgusta do 17. septembra t. l. Njeno vodstvo se nahaja v večjih rokah gg. Milana Skrbinška in Cirila Debeveca, režiserjev Narodnega gledališča v Ljubljani. Tečaj obsega celo vrsto predavanj in praktičnih vaj iz vseh panog, ki pridejo v poštev za delo na odru. Na podlagi popolnega naštuđiranja kakega pripravnega oderskega dela bodo udeleženci deležni praktičnega pouka vsega, česar jim je treba od prve bralne vaje do generalke. Uprava Narodnega gledališča je dovolila tečajnikom uporabo odra ljubljanske drame, tako da se bodo vse praktične vaje in skušnje mogle vršiti tamkaj z vsemi pripravami in sredstvi, ki so na tem odru na razpolago.

Istočasno se bo vršil tudi pouk, združen s praktičnimi vajami v šminkanju pod vodstvom priznanega strokovnjaka g. Emila Navinška, šefa lasuljarne Narodnega gledališča v Ljubljani.

Honorar za vsakega udeleženca znaša celokupno 100 Din. Za zunanje udeležnike je prekrbela ZKD prenočišče in celodnevno prehrano v Ljubljani po najnižji ceni 21 Din.

Pozivamo naše odre, da se te nadvse ugodno prilike poslužujejo v čim večji meri ter javijo svoje udeležnike tajništvu ZKD, Ljubljana, Kazino, II. nadstropje, najkasneje do 6. avgusta t. l., da jim bomo mogli še pravočasno poslati vsa potrebna navodila.

SPREJEM GOJENK V KMETIJSKO-GOSPODINJSKO ŠOLO KMETIJSKE DRUŽBE ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI.

S 1. oktobrom 1927. se otvori 26. tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 11 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolno živino.

Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vse 450 Din, za pouk pa 100 Din.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1.) dovršiti 16. leto; 2.) znati čitati, pisati in računati (zadnje šolsko spričevalo); 3.) predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4.) navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih dosedanji glavni poklic; 5.) predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja; 6.) zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastnoročno pisane, nekolikovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo vsaj do 15. avgusta 1927. Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

Zakaj ne bomo volili SLS? Kako je z vodovodom?

Ježica, 26. julija 1927.

Čez dober teden so volitve. Marsikomu je vseeno, kdo pride v vodstvo občine; le redki previdijo, da je prvi pogoj napredka v občini, da imamo dober, trezen, sposoben občinski odbor.

Na Ježici so doslej vedrili in oblačili le klerikalci. So to ljudje prav pičlih sposobnosti, lakomni le časti in višjih mest, ki sami vedo, da jih njih sposobnosti nikdar ne morejo privedi v občinski odbor in ki zato tem silneje tišče k župniku, kateri ima svoje blagoslovljeno priporočilo rezervirano za vsakogar, kdor se mu slepo in vdano udinja. Taka družba ne more biti nobeni občini v korist. Da so bili klerikalci tudi Ježici samo za škodo, pogledimo malo v zadevo vodovoda!

Dandanev smo v skoro vsako hišo napeljan vodovod. Vodnjaki so že čisto izgnili. Malokomu je znano, da ima prvo zaslugo za naš vodovod podžupan g. Schreyer, torej neklerikalni občan! Po njegovi uvidevnosti je sklenila naša občina z Ljubljano izredno ugodno vodovodno pogodbo. Njenih koristi pa nismo uživali, ker se zanje niso brigali naši dosedanji imenitni župani, ki so sedaj zopet kandidati SLS. Te vodovodne «dobrote», ki jih čisto po krivem in zaradi nemarnosti dosedanjih klerikalnih občin, odborov plačujemo vsi, klerikalci in liberalci, so: 1.) Plačujemo že skozi 18 let nikjer utemeljeno pridobnino od celokupnega dobička vodovodnih naprav mesta (!) Ljubljane. Ta pridobnina, ki jo po zaslugi domače SLS dajemo Ljubljani, znaša zadnja leta do 10.000 dinarjev. 2.) Mi plačujemo ves zemljiški davek od vodovodnih zemljišč, kar je že zopet lep zne-

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

ENOMESEČNI POUČNI TEČAJ ZKD ZA GLEDALIŠKE IN DILETANTSKE ODRE.

Zveza kulturnih društev v Ljubljani je doslej na najrazličnejše načine skrbel za razvoj dramske umetnosti na deželi ter s posebno skrbnostjo gojila in pospeševala napredek podeželskih gledaliških odrov. Da bi se na tem polju doseglo še več uspehov, ki bi vplivali blagodejno že na novo sezijo, se je odločila za prireditev daljšega, mesec dni trajajočega poučnega tečaja za diletante naših gledaliških odrov na deželi.

sek in pride ta «ugodnost» od tega, ker smo imeli in imamo župane SLS! 3.) Smo pogodbeno oproščeni, vendar redno a seveda po nepotrebnem plačujemo vsa vrževalna dela na vodovodu, pač, ker smo imeli župane iz SLS, ki se je rada potegnili za različne nepravilnosti in korupcijo, ki pa ni znala braniti naših vodovodnih prav. 4.) Po pogodbi nam pritiče cenejša voda, vendar plačujemo vsi vodojemalci vodo za 49 par pri kubičnem metru predrago. Kakšni zneski se s tem naberejo, naj vsak zase računa. 5.) Vsi vodojemalci plačujemo neprimerno visoko takso za vodomere in to za vse, za one, ki so last občine ljubljanske in za privatne. Tudi ta dobrota je za sluga SLS! 6.) Ni nam treba plačevati vzdrževalnih stroškov za priključke na glavno cev, a jih točno plačujemo. 7.) Kdor na novo vzame vodo ali staro napeljavo na več izlivkov razširi, plačuje prav tako nezakonito prav visoko takso. Že ena sama važna gospodarska zadeva, že sama vodovodna pogodba priča, kako slabe ljudske zastopnike smo imeli dosedaj v občini. Ko so prihajale volitve in z njimi ti nesposobni kandidati, smo bili mi brezverci, orjunci, žerjavovci itd., ker smo dopovedovali ljudem, da so v klerikalnem taboru osebe, ki ne spadajo v občinski odbor. — Zdaj so ti, ki so nam tako hladnokrvno lajšali žepe s tem, da so dopustili, da smo kljub jasni pogodbi plačali po nepotrebnem tolikšne zneske, zdaj so ti zopet na kandidatih listah SLS in «Slovenec» je celo toliko nesramen, da piše, da je «dolžnost vsakega občana, voliti SLS». Zraven tega vemo, kako so klerikalci skregani med seboj, kako se pripravljajo eni na boj proti drugim, nobenemu pa ni mar, postaviti kak gospodarski načrt in ga izvajati. Klerikalna javnost nič ne ve, da so klerikalci razdeljeni v starine in mladine zaradi ogromnih medsebojnih nesoglasij. «Slovenec» prikazuje razcep SLS kot prostovoljen pojav, kjer gre samo za to, kdo je občini ljubši, Ahlin ali Sever! Torej nosilca SLS sta obremenjena s poraznimi «uspehi» najbližje preteklosti, sta brez načrta za bodočnost in s tem brez volje za delo in brez zmisla za ljudske potrebe, a ker bi bila oba rada izvoljena, kandidirata na programu — priljubljenosti!

Napredni občani bomo imeli 7. avgusta volitve, klerikalci pa bodo imeli — plebiscit za Ahlina ali za Severja! Prijatelji občine pač obsojamo to sramotno, resnih mož nevredno klerikalno igračkanje. Združili smo se v «Napredno gospodarsko listo», naša skrinjica je prva. Njej oddamo kroglice, da zavarujemo našo lepo Jezico pred nadaljnjim paševanjem nesposobnih klerikalcev.

ZANIMIVOSTI

TAJINSTVENO ŽIVLJENJE BELIH MRAVELJ.

V Južni Ameriki so v preteklem stoletju odkrili čudno vrsto žuželk, ki so podobne našim mravljam in se imenujejo termiti ali bele mravlje. Način življenja teh bitij je ostal dolgo časa tajinstven in nepoznan in šele v zadnjem času je Maurice Maeterlincku uspelo proučiti njih življenje, katero je imenovani pred kratkim opisal v posebni knjigi.

Termiti so skrajno slabotne in občutljive živalice. Čeprav živijo v vročih južnih krajih, vendar ne prenesejo solčne svetlobe in jih solčni žarek na mah usmrti. Zato živijo le v popolnoma zaprtih mravljiščih, iz katerih vodijo podzemeljski poti na vse strani. Njih mravljišča, ki so ponekod razvrščena točno v severnojužni smeri in pokrivajo ogromna zemljišča po več 100 hektarjev, so tako trdno zgrajena, da mora raziskovalec rabiti žago in celo dinamit če hoče prodreti v notranjost take zgradbe.

Red, ki vlada v takem mravljišču, ki predstavlja malo državico, dalje organizacija dela, prehrana, preskrbe z vodo, vse to bi bilo lahko človeku za vzgled. Življenje teh žuželk je tako bistroumno organizirano, da bi čitatelj knjige mislil, da čita čudno zgodbo o življenju neznanih bitij na svetu.

V takem 4 metre visokem mravljišču najdemo 11 do 15 različnih vrst termitov, ki pa so vsi enega rodu. Med temi termiti razlikujemo po načinu življenja tri vrste bitij, in to delavke, vojake ter posebna bitja za razplod. Delavke so degenerirana moška ali ženska popolnoma slepa bitja; vendar morejo edino delavke jesti in prebaviti. Zato pa imajo nalogo, da s svojimi želodčnimi soki hranijo vsa ostala bitja v državici. Eno petino termitov v vsakem mravljišču tvorijo vojaki, ki imajo ogromno razvito glavo z velikimi kleščami. Posebne vrste vojaki razvijajo strupen sok, s katerim lahko na razdaljo 2 cm omamijo sovražnika. Pod zaščito teh vojakov morejo delavke ponoči zapustiti mravljišče, da si poiščejo hrano. V boju z običajnimi mravljami ali drugimi bitji morejo ti vojaki poklicati na pomoč rezervno vojsko, ki čaka v mravljišču.

Notranjost mravljišča je razdeljena na številna nadstropja, ki so dobro prezračena. Na poseben kemičen način je toplota v notranjosti mravljišča tako regulirana, da je vedno enaka. V sredini mravljišča se nahaja posebna dvorana, v kateri živi kraljica s svojim soprogom. Ta kraljica ima ogromno telo in je 20.000 do 30.000krat večja kakor običajna delavka. V gornjih nadstropjih gojijo termiti posebno vrsto glivic, ki jim služijo za hrano. Ti prostori so vedno vlažni, kajti drugače glivice ne uspevajo. Do sedaj še ni bilo mogoče ugotoviti, kako termiti ohranijo vlažnost v notranjosti mravljišča, ko vendar traja suša v krajih, kjer živijo termiti, po šest do osem mesecev. V nižjih nadstropjih najdemo skladišča za hrano, kjer spravljajo delavke strnjene želodčne soke, prežvečeno lesovino in druge vrste hrane. V drugih nastropjih pa najdemo zopet ogromne zaloge mrtvih termitov, ki v primeru lakote služijo za hrano ali pa najdemo skladišča živih termitov, katerim so odgriznjene noge in ki prav tako služijo za hrano ostalim termitom. V posebnih nadstropjih so v ogromnih množinah shranjena jajčka termitov ali pa njih bube.

Podzemeljski rovi, ki vodijo iz mravljišča k sosednjim drevesom, so tako urejeni, da imajo v gotovih razdaljah posebna izogibaljšča.

Koncem poletja se pojavijo na yseh mravljiščih odprtine, katere vsako straži poseben vojak. V gotovem času nenadoma izlete iz teh odprtih številni moški in ženski termiti, ki nekaj trenjkov pozneje popadajo na zemljo. Milijone teh bitij propade na ta način in le redkim je mogoče skriti se pred številnimi sovražniki in ustvariti novo termitsko državico.

Zanimivo je, da ti termiti izletijo iz vseh mravljišč istočasno in da delavke takoj po izletu zopet zazidajo vse odprtine, tako da izletelim termitom ni več mogoč povratek v mravljišče.

LJUBOSUMNA ŽENA.

(Dogodbica.)

Kadar je Pelinar, zasebni uradnik v nekem večjem mestu, odšel z doma po opravkih, tedaj se je Polonica, njegova boljša polovica zvijala v silnih skrbeh in topila v globoki žalosti. «Kdo vé, kod hodi in s kom občuje», je premišljevala. «Toliko nevarnosti je za mladega moža zunaj doma!»

Ko se je mož povrnil domov, mu je skrbna žena pretaknila vse žepe, listnice in zapisnike, v katere je pisal svoje službene opazke. Pri naslovih se je mudila po cele ure, poizvedovaje, kaj je imel opraviti pri osebah, katerih imena si je zapisal, da jih ne pozabi. Pelinar je pojasnjeval in dokazoval, a ona mu je obrnila vsako besedo na slabo stran, dolžeč ga krivih potov. Osebnost se je morala prepričati o njegovih korakih ter dognati njegovo zaposlenost.

Pelinarja je jezilo neprestano zalezovanje, česar pa Polonici ni smel javno pokazati, skrivaj je hotel najti zdravilo za njeno bolezen. Poznal je postarno žensko, bivajočo zunaj mesta, ki je vsakogar, kdor je imel z njo opraviti, ugnala v kozji rog. Zapisal je na listič njen natančen naslov ter ga je spravil v listnico. Nalašč jo je pustil na mizi, ko je prišel z opravkov, vedoč, da jo bo žena temeljito preiskala. Kmalu je našla željeni

listek ter se napotila k možu v pisarno; njeni trdi koraki so oznanjali bližajočo se nevihto. «Odkod je ta listič in naslov?» je vprašala osorno.

«Ne vem.» Pelinar je potegnil sapo vase, kakor da se je prestrašil nepričakovanega razkritja.

«Ana Šetlnova, zasebnica na Kozji gredici št. 5. Pisava je tvoja. Kdo je ta baba?»

Mož se je potuhnil in listal kot v zadregi po debeli knjigi.

Tedaj je Polonica vzklopela, razpaljena od togote. «Nesramnik, takoj mi razloži, kaj te je privedlo do znanja s to osebo!»

«Ali jo poznaš?» jo je rahlo vprašal.

«Zato te pa vprašam, ker je ne poznam.»

«No, vidiš, nikar se ne razburjaj!»

Polonica se radi silne razgretosti ni mogla pomiriti. Jezno je zaloputnila vrata ter se je odpravila na sprehod. Napotila se je naravnost proti Kozji gredici v hišo št. 5, kjer je poiskala dozdevno tekmovalko.

Osupnila je, ko je uzrla pred seboj grdo ženšče, ki si je ob ognjišču pripravljalo večerjo. «Daleč se je izpozabil moj Slavko», se je stresla v hipnem srdu. «Vseeno bi mu kaj boljšega privoščila.»

Pogumno je stopila pred žensko, katere starikovo lice se je pričlo gubančiti zaradi neljubega motenja.

«S kom mi je čast govoriti?» je ženica nejevoljno zamrmrala in skrila umazani roki pod predpasnik.

«Z gospo Pelinarjevo. Vi se poznate z mojim možem...»

«Z moškimi se ne pečam», je pihnila ženska kot razdražena mačka. «Sama sem in za nikogar ne maram na svetu.»

«Lažete. Moj mož vas obiskuje...»

«Mene? Ali se vam blede?»

«Pri njem sem našla listek z vašim naslovom. Zapeljivka?»

«Kdo? Jaz?» Ženska je zagrabila palico, slonečo ob peči, ter ji je namerila z udarcem. Gospa se je plašno umaknila razkačeni starki, ki jo je med vikom in krikom spremljala po stopnicah. Ljudje so se ustavljali ob hiši, iz katere je donelo glasno vpitje in rezanje. Obstopili so Polonico, toda nič jim ni hotela povedati, kaj jo je privedlo do neprijetnega spora. Tem glasneje pa je pripovedovala starka Šetlnova, da ne mara za nikogar na svetu.

Ljubosumnost Pelinarjeve žene je s tem dogodkom prenehala. Listek z naslovom je bilo tisto zdravilno zelišče, ki je ozdravilo njeno bolezen.

Soteščan.

× **Krvava drama mladih zakoncev.** V Parizu se je nedavno oženil seljak Gjorgje Šavenski z Ljubico Tošamovo iz St. Sivca. Prve dni svojega zakonskega življenja sta mlada zakonca preživela v največji ljubezni, pred dnevi pa so ljudje opazili pri Gjorgju neko potrto. Raza tega so dognali, da odhaja mlada žena vsak večer od doma, češ, da gre v posete k sestri. V resnici se je sestajala z nekim mladeničem, v katerega se je zaljubila še kot dekle. Te dni je proti večeru kakor običajno odšla z doma z izgovorom, da gre k sestri. Ker je ni bilo še ob 10. zvečer domov, je Gjorgju postalo to sumljivo in jo je šel iskat. Ženina sestra mu je povedala, da je bila Ljubica sicer pri njej, da pa je že davno odšla. Gjorgje se je vrnil, med potjo pa mu je nekdo povedal, da je Ljubica odšla k svojemu prijatelju. Gjorgje je odšel tja, ker pa so bila vrata zaprta, je potrkal parkrat na okno, vendar pa se mu ni nihče oglasil. V mnenju, da so ga nalagali, je odšel nato domov. Komaj pa je stopil na domači prag, je prišla odnekod tudi Ljubica. Ves besen je mladi mož pograbil za nož in pričel zabadati po njej, kamor je mogel. Dasi je dobila več težkih ran na trebuhu, se je ženi posrečilo iztrgati se iz moževih rok. Prihitela je na cesto, da bi pobežnila k svoji sestri, toda po par korakih se je vsa okrvavljena zgrudila na

ta. V mnenju, da je mrtva, se je Gjorgje odločil, da izvrši samomor. Skočil je v vodnjak, ker pa je bilo v njem malo vode, mu poizkus ni uspel. Poškodbe mlade žene so zelo nevarne, mož pa se je pri skakanju v vodnjak le laže poškodoval.

× **Lov za razbojnikoma.** Iz kaznilnice v Požarevcu sta nedavno pobegnila dva proslula razbojnika Milovan Rajković in Stanislav Stojić, ki sta bila obsojena na 20 let ječe zaradi raznih razbojništev v moravskem okrožju. Skrivač se zelo spretno pred zasledovalci, sta došla neopaženo v selo Jasenov, kjer sta se nastanila pri svojih starih prijateljih, bratih Gruji in Todorju Lazareviću, dokler se nista preskrbela z obleko, puškama in municijo. Na nasvet svojih pomagačev sta vdrla ponoči 14. t. m. v hišo Božidarja Markuševića v Jasenovu ter mu oropala 4000 Din in razne druge vrednosti. Resavski sreski poglavar je takoj odredil zasledovanje razbojnikov. Oba roparja je srečal te dni pri vasi Gladni seljak Jovan Gjorgjević, ki je videl, da nosi eden torbo njegovega oropanega zeta Markuševića. Odhitel je v vas ter pozval seljake na pomoč. Od vseh strani so pohiteli seljaki s sekirami, koli in motikami ter pričeli zasledovati razbojnika. Ko sta roparja spoznala nevarnost, sta se ustavila in pričela streljati na zasledovalce. Razjarjenih seljakov to ni preplašilo, v boju je roparjem zmanjkala municija in seljaki so ju naskočili s sekirami. Pred bližnjim gozdom je predsednik občine Gladne Pavel Tomić oddal na begunca svoj zadnji strel iz revolverja ter smrtno ranil roparja Rajkovića. Ko so se zbrali seljaki okoli njega, je porabil drugi ropar priliko, da je neopaženo izginil v gozdu. Ranjenega razbojnika so prepeljali v bolnico v Svilajncu, njegovega tovariša pa še zasledujejo.

× **Ali šteje ptica svoja jajca?** Zadnje čase se prirodoslovci ukvarjajo z vprašanjem, ali imajo ptice kak smisel za število ali ne. Prirodoslovec Fischel je s poizkusi dognal, da so nekatere manjše ptice pevke tudi dobri računarji. Vprašanje je, če ptica ve, koliko jajc je zmesla. Koklja je seveda že toliko izprijena, da se ne zmeni, če ji vtihotapimo ali odvzamemo nekaj jajc. Navada kukavice, da znese jajca v gnezda drugih ptic, olajšuje prirodoslovcem raziskovanje številčnega smisla pri pticah. Do sedaj so našli kukavičina jajca v 145 gnezdih različnih ptic. Kraljiček n. pr. zapusti gnezdo, če najde v njem tuje jajce. Drugi ptiči se pri tem vznemirijo. To zbuja domnevo, da ptiči vedo, koliko jajc je v gnezdu. Neki Drescher je napravil 77 poizkusov. V 43 primerih je ptica valila naprej; v ostalih primerih je ptica zapustila gnezdo ali pa izvrgla tuje jajce. Zgodilo se je tudi, da je ptica vrgla iz gnezda šele izvalenega mladiča. Drozg je na pr. vrgel iz gnezda svojih petim jajcem pridejano šesto jajce kosa. Kos je pa odstranil jajce, prinešeno iz drugega kosjega gnezda. Iz vseh poizkusov so dognali naslednje: Če ptica spozna tuje jajce in ga izvrže, potem izvali svoj rod. Če ostane kukavičino jajce v gnezdu, ga ptica zapusti ali pa vali dalje, čeprav je spoznala, da niso vsa jajca njena. Drescher je našel v 28 gnezdih od 2503 različnih ptic jajca kukavice. Ptiči torej spoznajo tuja jajca in jih tudi preštejejo, čeprav je obnašanje valečih ptic pri tem zelo različno.

× **Velika suša v južnih pokrajinah.** V južnih pokrajinah je zavladala zadnje tedne velika suša. Dva meseca že ni padlo kapljice dežja in poljski pridelki so se dobesedno posušili. Pomanjkanje vode, ki postaja vedno občutnejše, povzroča prebivalstvu velike skrbi. V nekaterih hercegovskih vaseh morajo izpuščati živino, da si sama išče vodo, da si ugasi žejo, ker jo nimajo domači studenci niti za najnujnejšo potrebo. Vsi gorski potoki so že usahnili. Zlasti hudo so prizadeti kraji v gorati Bosni, kjer že od 5. maja dalje ni bilo dežja, dasi bi bil zelo potreben. Vsa polja so uničena. Zemlja je tako izsušena, da kaže ponekod po en meter široke razpokline. Uničeni so že skoraj vsi nasadi tobaka, ki je bil letos še edini up tamošnjega prebivalstva. Koruza in fižol sta popolnoma uničena. Poleg tega pa še v zadnjem

Schichtov način pranja

Namočiti v ekstraktu za pranje „ŽENSKA HVALA“

Izprati s Schichtovim TERPENTINOVIM MILOM.

tednu piha vroč južni veter, ki je izsušil še poslednje mlake in studence. Parkrat so se že zbrali na nebu temni oblaki in prebivalstvo je kljub strahu pred grozečo nevihto željno pričakovalo dežja. Toda veter je oblake zopet razgnal in solnce pripeka dalje. Na pašnikih zeva živina od žeje. Goveja živina nemirno bega po gozdih ter išče pri usahljenih izvirkah in potokih zadnje ostanke vode. Živina peša in se je bati, da bo postala vladajoča suša za vso pokrajino naravnost katastrofalna, če se v najkrajšem času ne usmili nebeški vratar in ne odpre svojih zatvornic. Gozdni požari se v zadnjih dneh strahovito množijo. Treba je le ene same iskre, da zaplamt ves gozd. Cele pokrajine so že zgorele, a vedno znova prihajajo vesti o nadaljnjih požarih. Oblastva so izdala najstrožje varnostne odredbe, da se nevarni gozdni požari, ki so že doslej povzročili nad 100 milijonov dinarjev škode, omeje in preprečijo. Tudi pri nas je že opaziti po polju prve znake suše, dasi doslej še ni bilo sile. Upati je, da nam po lanskim poplavam in nezdah vremenski bogovi vsaj letos prizaneso in nam pošljejo dovolj blagodejne mokrrote.

× **Samomor brezposelne uradnice.** Te dni je prišla v Beogradu v juvelirsko trgovino Aleksandra Vučičevića v ulici Kralja Milana neka neznana dama vsa razburjena in zahtevala od trgovca, da jo mora sprejeti v službo. Ko ji je odvrnil, da nima nobenega mesta na razpolago, je vsa drhteča od nervoznosti vprašala ponovno s pretečim glasom: «Nimate službe?» Ko ji je trgovec povedal, da je nima, je dama odvrnila: «Če mi ne morete dati službe, se umorim tu pred vašimi očmi.» Ko je trgovec spoznal, da ima pred seboj živčno bolno žensko, je stekel na ulico in poklical orožnika. Čez par minut se je vrnil z orožnikom, a žal, prepozno. Neznana ženska je ležala na tleh, zvijajoč se v silnih krčih. Iz ust so ji silile modre pene, oči so bile motne, poleg nje pa je ležala mala stekleničica. Bilo je jasno, da se je zastrupila. Dognali so, da se je zastrupila z morfijem. Prepeljali so jo v agoniji v bolnico, kjer so jo zaman skušali spraviti k zavesti. Ker ni imela pri sebi nobenih dokumentov, so le s težavo dognali, da je samomorilka neka Dežika Martorelli, ki je bila uradnica pri zdravniku dr. Petroviću, pa je službo izgubila zaradi živčne razdraženosti. To jo je tako potrla, da je popol-

noma izgubila duševno ravnovesje in da je izvršila samomor.

I Z J A V A.

Podpisani Karel Kralj, posestnik v Poklelku št. 19, pošta Blanca, okraj Sevnica ob Savi, izjavljam in naznanjam s tem, da ne priznam nobenih kakršnihkoli dolgov, katere bi napravila moja žena Marija Kralj na svoje ali moje ime in odločno odklanjam vsako plačilo ter jamstvo istih.

KAREL KRALJ,
posestnik v Poklelku št. 19, pošta Blanca.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pozna njene glasbene sposobnosti.

Gospodična (ki zelo slabo igra na klavir): «Ali imate radi godbo, gospod profesor?»

Profesor: «Seveda, seveda! Pa to nič ne dé, kar igrate!»

Tudi odgovor.

Učitelj: «Ali je beseda „hlače“ ednina ali množina?»

Učenec: «Oboje; zgoraj ednina, spodaj množina.»

Gospodar sedi, kjer hoče.

Mož je imel hudo ženo, kateri je nekoč ušel pod mizo. V tem hipu je stopil sosed v sobo in začuden vprašal moža, zakaj sedi pod mizo.

Mož (jezen): «Kaj tebi mar! Tukaj sem jaz gospodar in sedim, kjer hočem.»

Noče biti atek.

Jožek in Nežica sta se igrala ateka in mamo. «Ti boš atek, a jaz bom mama,» je rekla sestra bratcu, «ti boš imel palico, a jaz burklje.»

Jožek je bil s tem predlogom zadovoljen, a ko se je domislil, kako so imeli oče sinoči od burkelj krvav nos, je z jokajočim glasom rekel: «Jaz nočem biti atek.»

Pozabljivec.

Profesor: «Draga gospodična, ali bi hoteli postati moja žena?»

Špela: «Toda, gospod profesor, saj sem Vas že pred enim mesecem zavrnila.»

Profesor: «Tako? Vi ste bili to?»

Naročilnice so priložene!

Da se izognemo nejasnim naročilom na srečke in da poenostavimo naročila, smo današnji številki »Domovine« priložili dopisnice, potem katerih naj tisti, ki jih še niso naročili, naroče za II. razred in to čimprej, ker smo dobili le malo srečk za II. razred. Naročilne dopisnice je točno izpolniti in takoj odposlati. Srečke bomo naročnikom takoj odposlali.

Zadružna hranilnica r. z. z. o. z.
glavna razpečevalnica srečk za Slovenijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19

Stara opeklina.

Neka služkinja je padla po razbeljeni peči, in sicer tako, da se ji je odtisnila na roko letnica 1850, ko je bila peč zgrajena. Poslali so po starega padarja. Ko je ta zagledal letnico na roki, je zmajal z glavo, češ: «Tu je vsaka pomoč odveč, opeklina je prestara.»

Dober brat.

Revež, ki je težko preživljal mnogobrojno družino, je imel bogatega brata, ki je bil brez otrok, zato mu je v skrajni bedi pisal in ga prosil pomoči. Dobil je na svoje pismo sledeči odgovor: «Tvoje zadnje pismo, v katerem si prosil za podporo, se je moralo kje na pošti izgubiti.»

Dovtipen dijak.

Neki akademik, ki je bil izredno dovtipen, je stanoval v gostilni ter je privabil svojemu gospodarju mnogo novih gostov. Pred odhodom na poštarnico se mu je hotel zato gostilničar hvaležnega izkazati. Prinesel mu je račun ter rekel: «Da vidite, kako sem vam hvaležen, zato črtam polovico računa.» — Djak: «Da vidite, da tudi jaz ne zaostajam v hvaležnosti za vami, črtam še drugo polovico.» Gostilničar se je glasno zasmel ter bil zadovoljen.

Požrešne podgane.

Znani pretiralec je pripovedoval, da je ujel pet podgan ter jih zaprl v železno kletko, naj bi lakote pocrkale. Toda podgane so se začele med seboj žreti tako, da je našel v kletki le en podganin rep.

Pomagati si zna.

Urška: «Vas pa že ne maram za moža, saj ste za tri glave večji od mene.»

Gašper: «To nič ne de, saj bom vedno ležal pred vašimi nogami...»

Zrtev poklica.

Trgovec (s čevlji): «Ti čevlji so vendar premajhni za vas. Gotovo boste dobili kurje oči.»

Kupec: «Pa to jaz baš želim — jaz nanreč vodim v listu 'Kljukcu' rubriko 'Kakšno bo jutri vreme'.»

Pisatelj.

Pisatelj Motovilec: «Celih deset let je trajalo, preden sem spoznal, da nimam nikakega daru za pisateljstvo.»

Profesor Slamovec: «No, ali ste potem pisateljstvo opustili?»

Motovilec: «Ne! Saj sem medtem postal že slaven pisatelj.»

Enostavno.

Tujka (v Ameriki): «Čujte, gospod, odkodimate Vi Američani tako lepe otroke?»

Gospod: «To je prav enostavno: sami si jih napravimo.»

Stric in nečak.

Stric: «Gašperček, ali je prijetno jahati na hrbtu?»

Gašperček: «Veš, striček, resničen osel bi mi bil ljubši...»

Posledica vojne.

Tretje leto svetovne se je loj močno podražil. Mestna gospa je vsled tega vprašala svojega mesarja: «Ali se sedaj vojskujejo tudi ponoči pri luči sveč?»

Strogo po Sv. pismu.

Tujec si je ogledoval romarsko cerkev in se čudil, da je bilo vse zanemarjeno in zaprašeno, zato je vprašal spremljajočega ga mežnarja, zakaj ne briše prahu. Mežnar: «Ne smem, ker se ravnamo po Sv. pismu, ki pravi, da moramo v prahu klečati pred božjim obličjem.»

Ženi je težko ustreči.

Na kolodvoru v Rogaški Slatini sta čakali dve dami, ki sta se tam zdravili, na vlak. Prva dama: «Torej z vlakom pride vaš soprog, ali se vrnete z njim domov?» — Druga dama: «To bom šele videla: ako bo mož veselega obraza, potem vem, da

se doma dobro zabava, v tem primeru se peljem z njim. Ako pa se bo delal žalostnega, potem vem, da se samo hlini — v tem primeru pa grem nalašč z njim domov.»

MALI OGLASI

Kuhinjska posoda.

Železna, ponevska, pločevinasta, posteklena došla! Najnižje cene! V trgovini Franc Senčar, Mala Nedelja.

V najem se odda posestvo

z vsemi potrebnimi prituklinami in stanovanjem proti primerni kavciji v Sevnici. — Naslov v upravi «Domovine».

NE SAMO NAJCENEJSE, AMPAK TUDI NAJBOLJSE BARVE, LAKE, FIRNEZ,

steklarski klej, čopiče ter vse potrebščine za slikarje, pleskarje in druge v te stroke spadajoče predmete dobite v staroznani trgovini na

Miklošičevi cesti, nasproti frančiškanske cerkve **Ivan Jančar**

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

Gosp. dr. I. Rahlejevu

Velučeni gospod doktor! Prosim Vas, da mi po poštnem povzetju pošljete še tri stekleničice Vašega čudovitega zdravila Radio Balsamika. Trpim še izza časa svetovne vojne na revmatizmu, sedaj pa, ko sem poizkusil samo eno stekleničico Vašega zdravila, se počutim mnogo bolje. Zato se bom zdravil naprej, ker sem trdno uverjen, da bom samo s pomočjo Vašega zdravila ozdravil. Izvolite sprejeti, gospod doktor, izraz mojega najiskrenejšega spoštovanja.

Joško Peričič, poštar.

Sukošan (Dalmacija), 23. februarja 1926.

Zdravilo „**RADIO BALSAMIKA**“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „**RADIO BALSAMIKA**“ dr. I. Rahlejeva v Beogradu, Kossowska ulica 43.

Elegantne damske polčevlje

sive ali drap, iz najfinejšega sega gladkega ali tiskane usnja odprodaja

po 180 Din

„Doko“ v Prešernovi ulici 9, dvorišče

BREZPLACNO

pošljemo vsakomur knjižico „**POTA K FIZIČNEMU IN MORALNEMU PREPORODU**“. Travnina za to knjižico je vzeta iz poučnih del znanih pisateljev, kakor n. pr. „**Deti in hrana**“ od dr. Hajga, „**Podaljšano življenje**“ od prof. dr. Guaze, „**Filozofija hranjenja**“ od prof. Biluza, „**Največ narodni blic**“ od D. Kaleničenka, „**Življenje**“ od dr. Voronova.

Vsebina knjige: Uvod, ohranitev zdravja in podaljšanje življenja po metodi francoskega profesorja dr. Guaze, srak in solnce, «**Vitamini**», tvorilci energije, higijensko-dietetična instrukcija, psiho-fiziološka gimnastika z 10 slikami, metoda A. K. Anohina, vzroki in zdravljenje bolezni, pomlajevanje in podaljšanje življenja, sijajne poskušnje, ki so jih izvršili prof. Šajnah, S. Voronov in drugi. Zdravstvene ocene dejstva «**Kaleffuid**» D. Kaleničenka. Pisma bolnikov o kaleffuidu. Glede knjige se obrnite na naslov: **MILOŠ MARKOVIČ**, 169 Beograd, Katičeva ulica br. 1, Lit. D.

Čitateljem „Domovine“ se priporoča znano domače podjetje

pri „**ČEŠNIKU**“ LJUBLJANA, Lingarjeva ulica.

Velika zaloga pomladanskega in letnega blaga za ženske in moške obleke.

Največja izbira novih svilenih rut in šerp.

Pri nakupu balléča se priporoča ženinom in nevestam.

V zalogi samo češko in angleško blago.

Postrežba poštena! 82

LETNA OKASIONSKA PRODAJA

75:-

168:-

PETOVIA

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 1 PTUJ, Slovenski trg